

حصن المسلم من أذكار الكتاب والسنة

اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيكَ الْحُجَّةُ بْنُ الْحَسَنِ ، صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ وَلِيًّا وَحَافِظًا وَقَائِدًا وَنَاصِرًا وَدَلِيلًا وَعَيْنًا حَتَّى تُسَكِّنَهُ أَرْضَكَ طَوْعًا وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا

فهرست مطالب

م	عنوان	صفحه
۱	تقديم	۱۴
۲	مقدمه مترجم	۱۸
۳	مقدمه مؤلف	۲۰
۴	فضيلت ذکر	۲۲
۵	أذکار هنگام بيدار شدن از خواب	۲۹
۶	دعای پوشیدن لباس	۳۴
۷	دعای پوشیدن لباس نو	۳۵
۸	دعا برای کسی که لباس نو پوشیده است	۳۵
۹	دعای هنگام در آوردن لباس	۳۶
۱۰	دعای هنگام داخل شدن به توالت	۳۶
۱۱	دعای هنگام خارج شدن از توالت	۳۷
۱۲	ذکر قبل از وضو	۳۷

م	عنوان	صفحه
۱۳	ذکر بعد از اتمام وضو	۳۷
۱۴	ذکر هنگام خارج شدن از منزل	۳۸
۱۵	ذکر هنگام داخل شدن به منزل	۳۹
۱۶	دعای رفتن به مسجد	۴۰
۱۷	دعای داخل شدن به مسجد	۴۲
۱۸	دعای خارج شدن از مسجد	۴۳
۱۹	أذکار أذان	۴۳
۲۰	دعای بعد از تکبیر تحریمه و قبل از فاتحه (دعاهای استفتاح)	۴۵
۲۱	دعای رکوع	۵۲
۲۲	دعای هنگام برخاستن از رکوع	۵۳
۲۳	دعای سجده	۵۵
۲۴	دعای نشستن در میان دو سجده	۵۷
۲۵	دعاهای سجده تلاوت	۵۸
۲۶	تشهّد	۵۹
۲۷	درود بر رسول الله ص بعد از تشهّد	۶۰
۲۸	دعا بعد از تشهّد آخر و قبل از سلام	۶۱
۲۹	أذکار بعد از سلام نماز	۶۸
۳۰	دعای نماز استخاره	۷۴
۳۱	أذکار صبح و شب	۷۷
۳۲	أذکار خواب	۹۲

م	عنوان	صفحه
۳۳	دعای هنگام غلتیدن از پهلوی به پهلوی در شب	۱۰۱
۳۴	دعای موقع هول و هراس و پریشانی هنگام خواب	۱۰۱
۳۵	اعمالی که پس از دیدن رؤیا یا خواب بد باید انجام گیرد	۱۰۲
۳۶	دعای قنوت در نماز وتر	۱۰۳
۳۷	ذکر پس از سلام نماز وتر	۱۰۶
۳۸	دعا به هنگام غم و اندوه	۱۰۶
۳۹	دعا به هنگام مشقت	۱۰۸
۴۰	دعای هنگام روبرو شدن با دشمن یا صاحب قدرت	۱۰۹
۴۱	دعای کسی که از ظلم فرمانروا می ترسد	۱۱۰
۴۲	دعا علیه دشمن	۱۱۲
۴۳	دعای کسی که از گروهی می ترسد	۱۱۳
۴۴	دعای کسی که در ایمان دچار شک و وسوسه شده است	۱۱۳
۴۵	دعا برای ادای قرض و بدهی	۱۱۴
۴۶	دعای وسوسه در نماز و قرائت قرآن	۱۱۵
۴۷	دعا برای انجام کار مشکل	۱۱۶
۴۸	آنچه که مرتکب گناه باید بگوید و انجام دهد	۱۱۶
۴۹	دعای طرد شیطان و وسوسه هایش	۱۱۷

م	عنوان	صفحه
۵۰	دعای هنگام حادثه ی ناگوار و یا شکست در کار	۱۱۸
۵۱	تبریک به کسی که صاحب فرزند شده و جواب آن	۱۱۸
۵۲	دعا برای محافظت فرزند	۱۱۹
۵۳	دعا برای مریض هنگام عیادتش	۱۲۰
۵۴	فضیلت عیادت مریض	۱۲۱
۵۵	دعای مریضی که از زندگی ناامید شده است	۱۲۲
۵۶	تلقین لا إله إلا الله به شخص در حال اختضار	۱۲۳
۵۷	دعای انسان مصیبت زده	۱۲۳
۵۸	دعای بعد از خروج روح و بستن چشمان میّت	۱۲۴
۵۹	دعا برای میّت در نماز جنازه	۱۲۴
۶۰	دعا در نماز می برای کودک	۱۲۷
۶۱	دعای تسلیت گفتن	۱۲۹
۶۲	دعا هنگام نهادن میّت در قبر	۱۳۰
۶۳	دعای بعد از دفن میّت	۱۳۰
۶۴	دعای زیارت قبور	۱۳۱
۶۵	دعای هنگام وزیدن باد	۱۳۱
۶۶	دعای موقع رعد و برق	۱۳۲
۶۷	دعای طلب باران	۱۳۳
۶۸	دعای هنگام باریدن باران	۱۳۴

م	عنوان	صفحه
۶۹	ذکر پس از باریدن باران	۱۳۴
۷۰	دعا هنگام باران زیاد	۱۳۴
۷۱	دعای رؤیت هلال [ماه نو]	۱۳۵
۷۲	دعای هنگام افطار کردن	۱۳۵
۷۳	دعای قبل از غذا خوردن	۱۳۶
۷۴	دعای پایان غذا	۱۳۷
۷۵	دعای مهمان برای میزبان	۱۳۸
۷۶	دعا برای کسی که به ما آب دهد یا قصد آب دادن داشته باشد	۱۳۸
۷۷	دعای روزه دار برای خانواده ای که نزد آنان افطار کند	۱۳۹
۷۸	روزه داری که بر سفره حاضر شود و نخورد	۱۳۹
۷۹	اگر شخصی به روزه دار دشنام داد یا اهانت کرد بگوید	۱۴۰
۸۰	دعای دیدن میوه ی تازه	۱۴۰
۸۱	دعای عطسه و آداب آن	۱۴۱
۸۲	جواب کافری که عطسه زند و خدا را ستایش کند	۱۴۱
۸۳	دعای تبریک ازدواج	۱۴۱
۸۴	دعای کسی که ازدواج می کند	۱۴۲
۸۵	دعای کسی که خادم و یا شتری می خرد	۱۴۲

م	عنوان	صفحه
۸۶	دعای قبل او همبستر با همسر	۱۴۲
۸۷	دعای هنگام خشم	۱۴۳
۸۸	دعای دیدن شخصی که مبتلا به مصیبت باشد	۱۴۳
۸۹	دعای مجلس	۱۴۳
۹۰	دعای کفاره ی مجلس	۱۴۴
۹۱	جواب کسی که بگوید: غَفَرَ اللَّهُ لَكَ	۱۴۴
۹۲	دعا برای کسی که به تو نیکی کرده است	۱۴۵
۹۳	اعنالی که باعث نجات شرّ دجال می شوند	۱۴۵
۹۴	دعا برای کسی که می گوید: إِنِّي أُحِبُّكَ فَيَا اللّٰه (من تو را بخاطر خدا دوست دارم)	۱۴۶
۹۵	دعا برای کسی که مالش را به تو پیشنهاد کند	۱۴۶
۹۶	دعا هنگام پرداخت بدهی، برای طلبکار	۱۴۶
۹۷	دعای ترس از شرک	۱۴۷
۹۸	دعا برای کسی که بگوید: بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ	۱۴۷
۹۹	دعای بدفالی	۱۴۸
۱۰۰	دعای سوار شدن بر مرکب	۱۴۸
۱۰۱	دعای سفر	۱۴۹
۱۰۲	دعای ورود به روستا یا شهر	۱۵۱
۱۰۳	دعای ورود به بازار	۱۵۲
۱۰۴	دعای لغزیدن سواری	۱۵۳

م	عنوان	صفحه
۱۰۵	دعای مسافر برای مقیم	۱۵۳
۱۰۶	دعای مقیم برای مسافر	۱۵۳
۱۰۷	تکبیر و تسبیح در مسافرت	۱۵۴
۱۰۸	دعای مسافر، هنگام سحر	۱۵۴
۱۰۹	دعای مسافر هنگامی که جایی توقف نماید	۱۵۵
۱۱۰	ذکر بازگشت از سفر	۱۵۵
۱۱۱	ذکر هنگام شنیدن خیر خوشایند و ناخوشایند	۱۵۶
۱۱۲	فضیلت درود فرستادن بر پیامبر اکرم ص	۱۵۷
۱۱۳	رواج دادن سلام	۱۵۸
۱۱۴	جواب دادن به سلام شخص کافر	۱۶۰
۱۱۵	دعای هنگام شنیدن آواز خروس و صدای الاغ	۱۶۰
۱۱۶	دعا هنگام شنیدن پارس سگ ها در شب	۱۶۱
۱۱۷	دعا برای کسی که به او دشنام داده ای	۱۶۲
۱۱۸	آنچه را که مسلمان هنگام مدح مسلمان دیگری بگوید	۱۶۲
۱۱۹	آنچه مسلمان هنگام مدح شدنش بگوید	۱۶۳
۱۲۰	لیک گفتن مُحَرَّم در حج یا عمره	۱۶۳
۱۲۱	تکبیر گفتن هنگام رسیدن به حجر الأسود	۱۶۴
۱۲۲	دعای بین رکن الیمانی و حجر الأسود	۱۶۴
۱۲۳	دعای توقف بر صفا و مروه	۱۶۵

م	عنوان	صفحه
۱۲۴	دعای روز عرفه	۱۶۶
۱۲۵	ذکر در مشعرالحرام	۱۶۷
۱۲۶	تکبیر، هنگام رمی جمرات با هر سنگریزه	۱۶۸
۱۲۷	دعای تعجب و امور خوشحال کننده	۱۶۹
۱۲۸	هنگام دریافت خبر خوشحال کننده چه باید کرد	۱۶۹
۱۲۹	آنچه هنگام احساس درد گفته می شود	۱۷۰
۱۳۰	دعای کسی که از چشم زخم به دیگران بترسد	۱۷۰
۱۳۱	آنچه هنگام ترس گفته شود	۱۷۱
۱۳۲	آنچه هنگام ذبح قربانی گفته شود	۱۷۱
۱۳۳	دعایی که برای رفع کید و مکر شیاطین خوانده می شود	۱۷۱
۱۳۴	توبه و استغفار	۱۷۲
۱۳۵	فضیلت و تسبیح و تحمید و تهلیل و تکبیر	۱۷۵
۱۳۶	شیوه ی تسبیح گفتن رسول اکرم ص	۱۸۱
۱۳۷	مجموعه ای از آداب نیک اجتماعی	۱۸۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پروردگار شما می فرماید: مرا بخوانید، تا دعای شما را اجابت نمایم، کسانی که از عبادت من تکبر می ورزند به زودی با ذلت و خواری وارد دوزخ می شوند.

هنگامی که بندگانم از تو درباره ی من سؤال کنند بگو: من من نزدیکم، و دعای دعا کننده را هنگامی که مرا می خواند اجابت می کنم، بنابراین باید بندگان من دعوت مرا بپذیرند و به من ایمان آورند تا راه خود را بیابند و به مقصد برسند. رسول الله ص می فرماید: «الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ»^(۱).

دعا همان عبادت است، پروردگارتان می فرماید: مرا بخوانید تا دعای شما را اجابت کنم. و آنحضرت ص می فرماید: «إِنَّ رَبَّكُمْ تَبَارَكَ وَتَعَالَى حَيُّ كَرِيمٌ يَسْتَجِيبُ مِنْ عَبْدِهِ إِذَا رَفَعَ يَدَيْهِ إِلَيْهِ أَنْ يَرُدَّهُمَا صِفْرًا»^(۲). براستی که پروردگار پربرکت و والامقام شما دارای حیات و صاحب کرم است، و هنگامی که بنده اش دستهایش را بسویش بلند نماید، از بنده خود شرم می کند که دستهایش را خالی برگرداند.

و آنحضرت ص فرمود: «مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو اللَّهَ بِدَعْوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ: إمَّا أَنْ تُعْجَلَ دَعْوَتُهُ، وَإِمَّا أَنْ يَدْخِرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا، قَالُوا: إِذَا نُكْثِرُ، قَالَ: «اللَّهُ أَكْثَرُ»^(۳). هر مسلمانی دعایی کند که در آن دعا به گناه و گسستن پیوند خویشاوندی نباشد، خداوند یکی از سه چیز را به او می دهد: یا هر چه زودتر در دنیا خواسته اش به او عطا می شود، و یا آن را برای آخرتش اندوخته می کند، و یا در مقابل آن دعا، شرّی را از او دور می کند، گفتند: پس ما زیاد دعا می کنیم آنحضرت ص فرمودند: فضل خدا از دعای شما زیادتر است.

(۱) أبو داود ۷۸/۲، الترمذی ۲۱۱/۵، ابن ماجه ۱۲۵۸/۲.

(۲) أبو داود ۷۸/۲، الترمذی ۵۵۷/۵، ابن ماجه ۱۲۷۱/۲.

(۳) الترمذی ۴۶۲/۵، و ۵۶۶، أحمد ۱۸/۳.

پس هر مسلمانی که به دنبال راه نجات است باید که فقط و فقط پیرو آن چه خدا و رسولش ص آورده اند باشد و اجازه ندهد چه خود و چه کسی دیگر (هرکسی که خواهد باشد) چیزی به دین خدا بیفزاید، یا از آن کم کند. بنابراین طالب حق و دوستدار سنت پیامبر ص هیچ کاری انجام نمی دهد جز آن که خدا و رسول خدا ص به آن امر فرموده باشند. و این جاست که علما و دانشمندان اسلامی می گویند: «العبادات توقیفیه» (واجب شدن عبادتها را خداوند تعیین فرموده است و هیچ انسانی حق دخالت در آن ها را ندارد).

کتاب حاضر از کتاب های موفق آمیز است که تا بحال بیش از «۳۰» نوبت به چاپ رسیده است و به بیش از «۲۰» زبان ترجمه شده است، که یکی از این زبان ها زبان فارسی است که شما برادران و خواهران گرامی آنرا مشاهده می کنید، امید است بتوانید با مطالعه و حفظ دعاها و روز مره این کتاب نفیس خود را از شیطان و وسوسه های او محفوظ و مصون بدارید.

مقدمه ی مترجم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

برای اینکه بتوان با چشم دل شواهد معرفتاًلأحزاب: ۴۱ مشاهده کرد تا اینکه زیبایی زیاد در نزد الله با: [البقرة: ۱۵۲] به تلاؤل درآید.

کتاب حاضر، ترجمه ی کتاب: «حِصْنُ الْمُسْلِمِ مِنْ أَذْكَارِ الْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ» است که در آن اذکار و اوراد قرآن و سنت صحیح جمع آوری شده است تا مسلمان با الگو قراردادن آنها زندگی ای توأم با ذکر و یاد الله داشته، در نتیجه شیرینی ایمان را بچشد و در این حال زندگی مملو از طراوت ذکر الله و شیوه رسول الله ص شود.

این کتاب در چاپ اول تحت عنوان فارسی (گلزاری از اذکار قرآن و سنت) چاپ شده و در این چاپ سعی بر آن شده که کتاب با ویراستاری مجدد و چاپ زیبا به زیور طبع آراسته تر گردد.

تمام احادیث این کتاب، صحیح و حسن می باشند و به صحت سند آنها اطمینان کامل باشد، و نیز کتاب از اختصاری ویژه برخوردار است.

به امید اینکه زندگی تمامی انسان ها بر نهج قرآن و سنت باشد و خداوند مؤلف، مترجم، خوانندگان و تمامی انسان ها را مشمول این دعا قرار دهد: [آل عمران: ۵۳].

مقدمه ی مؤلف

إِنَّ الْحَمْدُ لِلَّهِ، نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ، وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا، وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا، مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مَضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضِلِّهِ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا، أَمَّا بَعْدُ .

این کتاب مختصری است که قسمت اذکار آنرا از کتابم: «الذِّكْرُ وَالِدُّعَاءُ وَالْعِلَاجُ بِالرَّقَى مِنَ الْكِتَابِ وَالسَّنَةِ» انتخاب نمودم تا استفاده از آن در سفرها، آسان باشد.

بدین جهت، فقط به ذکر متن حدیث، بسنده نموده ام و بجای سند، به ذکر یک یا دو مصدر اکتفا کرده ام، لذا هرکس که خواهان شناخت صحابی حدیث و یا اسناد آن است به اصل منابع حدیث، مراجعه کند.

و از الله - عز وجل - با توسل به أسماء الحسنی و صفات العلیائش خواهانم که آنرا بعنوان عملی خالص به درگاه کریم خویش بپذیرد و در دنیا و آخرت برایم سودمند گرداند، و نیز برای کسی که آنرا می خواند، یا آنکه آنرا چاپ می کند، یا سبب انتشار آن می گردد، سودمند قرار دهد ؛ إنه سبحانه ولی ذلک والقادر علیه. وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ.

فضیلت ذکر

خداوند متعال می فرماید:

(مرا یاد کنید تا من نیز شما را یاد کنم، و از من سپاسگذاری کنید و ناسپاسی مرا نکنید).

(ای مؤمنان! خدای را بسیار یاد کنید).

(مردان و زنانی که خدا را بسیار یاد می کنند، خداوند برای آن ها آمرزش و پاداش بزرگی فراهم ساخته است).
(۱) (۲).

پروردگارت را در دل خود، با فروتنی، هراس، آهسته و آرام، صبحگاهان و شامگاهان یاد کن و از زمره ی غافلان مباش).
رسول الله ص می فرماید: ((مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ))^(۳).

(مثال کسی که پروردگارش را یاد می کند و کسی که پروردگارش را یاد نمی کند، مانند زنده و مرده است).
و آنحضرت ص فرمودند: ((أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَزْكَاهَا عِنْدَ مَلِكِكُمْ، وَأَرْفَعَهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرٍ لَّكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالْوَرَقِ، وَخَيْرٍ لَّكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟ قَالُوا بَلَى. قَالَ: ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى))^(۴).
(آیا شما را از بهترین اعمال با خبر نگردانم که نزد پروردگارتان پاکیزه تر است و بیش از هر چیز باعث بالا رفتن درجات شماست و برای شما از بخشش طلا و جواهرات نیز بهتر است، حتی از این هم بهتر است که با دشمنان روبرو شوید و گردن آنها را بزنید و آنها گردن شما را بزنند؟) اصحاب گفتند: بلی پیامبر ص، فرمود: یاد الله تعالی).
و آنحضرت ص فرمودند: ((يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي، فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ خَيْرٍ مِنْهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ شَبْرًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ ذِرَاعًا تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا، وَإِنْ أَتَانِي يَمْسِي أَتَيْتُهُ هَرُولَةً))^(۵).

(خداوند [در حدیث قدسی] می فرماید: من نزد گمان بنده ام هستم و هنگامی که او مرا یاد نماید من همراه او هستم، اگر مرا در خلوت یاد کند من او را در خلوت یاد می کنم، و اگر مرا در مجلسی یاد کند، من او را در مجلسی بهتر از آن یاد می کنم، و اگر به سوی من به اندازه ی وجبی تقرّب جوید، من به سوی او به اندازه ی ذراعی [بازویی] تقرّب می جویم، و اگر به اندازه ی ذراعی به سوی من تقرّب جوید من به او به اندازه ی باعی [دو بازوی انسان] نزدیک می شوم. و اگر پیاده به سوی من بیاید، من با شتابان به سوی او می آیم).

(۱) سوره الأحزاب آیه: ۳۵

(۲) سوره الأعراف آیه: ۲۰۵.

(۳) البخاری مع الفتح ۲۰۸/۱۱ و مسلم به این لفظ: «مَثَلُ الْبَيْتِ الَّذِي يُذَكِّرُ اللَّهَ فِيهِ وَالْبَيْتِ الَّذِي لَا يُذَكِّرُ اللَّهَ فِيهِ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ» ۵۳۹/۱.

(۴) الترمذی ۴۵۹/۵، وابن ماجه ۱۲۴۵/۲ ونگا: صحیح ابن ماجه ۳۱۶/۲ و صحیح الترمذی ۱۳۹/۳.

(۵) البخاری ۱۷۱/۸، و مسلم ۲۰۶۱/۴ و لفظ از امام بخاری است.

از عبدالله بن بُسْرِ س روایت شده که مردی گفت: یا رسول الله امور اسلام زیاد هستند، به من چیزی یاد دهید که به آن تمسک جوید، پیامبر ص فرمودند: ((لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ))^(۱). (پیوسته زبانت با یاد خدا تر باشد).

و نیز آنحضرت ص فرمودند: ((مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ، وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا، لَا أَقُولُ: ↓ حَرْفٌ؛ وَلَكِنْ: أَلِفٌ حَرْفٌ، وَلَامٌ حَرْفٌ، وَمِيمٌ حَرْفٌ))^(۲).

(هرکس یک حرف از قرآن بخواند، یک نیکی برایش نوشته می شود، و هر نیکی، ده برابر می شود، من نمی گویم: ↓ یک حرف است، بلکه: أَلِفٌ یک حرف، لَامٌ یک حرف، و مِيمٌ یک حرف است).

عقبه بن عامر س می گوید: در صُفّه بودیم که رسول الله ص بیرون آمد و فرمود: ((أَيُّكُمْ يُحِبُّ أَنْ يَغْدُوَ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى بُطْحَانَ أَوْ إِلَى الْعَقِيقِ فَيَأْتِيَ مِنْهُ بِنَاقَتَيْنِ كَوْمَاوَيْنِ فِي غَيْرِ إِيْتِمٍ وَلَا قَطِيعَةٍ رَحِمٍ؟)).

کدام یک از شما دوست دارد که هر روز صبح، به بُطْحَانَ یا عقیق برود و با دو شتر بار برگردد بدون این که گناهی یا قطع صله ی رحمی انجام داده باشد؟)

گفتیم: یا رسول الله ما دوست داریم، فرمود: ((أَفَلَا يَغْدُو أَحَدُكُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيَعْلَمُ، أَوْ يَقْرَأَ آيَتَيْنِ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ خَيْرٌ لَهُ مِنْ نَاقَتَيْنِ، وَثَلَاثُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ ثَلَاثٍ، وَأَرْبَعُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَرْبَعٍ، وَمِنْ أَعْدَادِهِنَّ مِنَ الْإِبِلِ))^(۳).

(هرکس به مسجد برود و دو آیه از کتاب خداوند عز وجل را یاد بگیرد یا بخواند، برای از از دو شتر بهتر است، و سه آیه از سه شتر، و چهار آیه از چهار شتر، و به تعداد آیات از همان تعداد شتر، برایش بهتر و سودمندتر است).

و رسول الله ص فرمودند: ((مَنْ قَعَدَ مَقْعَدًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةً، وَمَنْ اضْطَجَعَ مَضْجَعًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ، كَانَتْ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تِرَةً))^(۴).

(هرکس در جایی بنشیند و آنجا، خدا را یاد نکند، از طرف خدا، بر او زیان وارد خواهد شد، و هرکس به پهلو بخوابد و خدا را یاد نکند، برای این غفلت هم از جانب خدا زیان خواهد دید).

و آنحضرت ص فرمودند: ((مَا جَلَسَ قَوْمٌ مَجْلِسًا لَمْ يَذْكُرُوا اللَّهَ فِيهِ، وَلَمْ يُصَلُّوا عَلَى نَبِيِّهِمْ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِمْ تِرَةٌ، فَإِنْ شَاءَ عَذَّبَهُمْ وَإِنْ شَاءَ غَفَرَ لَهُمْ))^(۵).

(۱) الترمذی ۴۵۸/۵، وابن ماجه ۱۲۴۶/۲ ونگا: صحیح الترمذی ۱۳۹/۳، و صحیح ابن ماجه ۳۱۷/۲.

(۲) الترمذی ۱۷۵/۵ ونگا: صحیح الترمذی ۹/۳ و صحیح الجامع الصغیر ۳۴۰/۵.

(۳) مسلم ۵۵۳/۱.

(۴) أبو داود ۲۶۴/۴ و غیره، و نگا: صحیح الجامع ۳۴۲/۵.

(۵) الترمذی، و نگا: صحیح الترمذی ۱۴۰/۳.

(هر گروهی در مجلسی بنشینند و در آن ذکر الله را نکنند و بر پیامبرشان درود نفرستند، مگر اینکه بر آنها حسرت و افسوس وارد می شود، و بر خداست که آنها را ببخشد یا عذاب دهد).

وآنحضرت ص فرمودند: ((مَا مِنْ قَوْمٍ يَقُومُونَ مِنْ مَجْلِسٍ لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا قَامُوا عَنْ مِثْلِ جِيفَةٍ حِمَارٍ وَكَانَ لَهُمْ حَسْرَةٌ))^(۱).

هیچ گروهی از مجلسی که در آن خدا را یاد نکرده اند بر نمی خیزند، مگر مثل اینکه از [نزد] لاشه ی الاغی برخاسته اند، و حسرت آنها را فراگرفته است).

«۱» اذکار هنگام بیدار شدن از خواب

۱/۱ ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ النُّشُورُ))^(۲).

(تمام ستایش ها از آن خدایی است که پس از میراندن ما را زنده کرده است، و بازگشت به سوی اوست).

۲/۲ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))^(۳).

(هیچ معبودی به جز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست و شریک ندارد، و پادشاهی و ستایش از آن اوست، و او بر هر چیز تواناست. الله پاک و منزّه است، و حمد از آن اوست، و هیچ معبودی به جز الله «بحق» وجود ندارد، و خدا بزرگترین است، و هیچ حول و قدرتی بجز از طرف خدای بلندمرتبه و بزرگ نیست. خدایا! مرا بیامر).

۳/۳ ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي فِي جَسَدِي وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي، وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ))^(۴).

(تمام ستایش ها مر خدایی راست که به جسمم سلامت بخشید، و روحم را به من بازگرداند، و به من اجازه ذکرش را داد).

۴/۴

(مسلماً در آفرینش آسمانها و زمین، و پشت سر هم آمدن شب و روز، نشانه ها و دلائلی برای خردمندان است، کسانی که ایستاده و نشسته و بر پهلوهایی شان افتاده، خدا را یاد می کنند و درباره آفرینش آسمانها و زمین می اندیشند «و به زبان حال و قال می گویند:» پروردگارا! این را بیهوده و عبث نیافریده ای. تو منزّه و پاکی، پس ما را از عذاب آتش محفوظ دار.

(۱) أبو داود ۲۶۴/۴، وأحمد ۳۸۹/۲ و نگا: صحيح الجامع ۱۷۶/۵.

(۲) البخاري مع الفتح ۱۱۳/۱۱، ومسلم ۴/۲۰۸۳.

(۳) هر کس این دعا را بخواند آمرزیده می شود، و اگر دعا بکند برای او مستجاب می شود، و اگر از خواب برخیزد و وضو بگیرد و سپس نماز بخواند نمازش مقبول می گردد.

البخاري مع الفتح ۳۹/۳ و غيرها و لفظ از ابن ماجه است، نگا: صحيح ابن ماجه ۳۳۵/۲.

(۴) الترمذي ۴۷۳/۵، و نگا: صحيح الترمذي ۱۴۴/۳.

پروردگارا! بی گمان تو هر که را به آتش در آری، براستی خوار و زبونش کرده ای، و ستمکاران را یآوری نیست. پروردگارا! ما از منادی - پیامبر ص - شنیدیم که - مردم را - به ایمان به پروردگارشان می خواند، و ما ایمان آوردیم. پروردگارا! گناهان ما را بیامرز، و بدیهای مان را بپوشان، و ما را با نیکان بمیران. پروردگارا! آنچه را که با پیغمبران خود به ما وعده داده ای، به ما عطا کن، و در روز رستاخیز ما را خوار و زبون مگردان، بی گمان تو خلاف وعده نخواهی کرد).

پس پروردگارشان دعای ایشان را پذیرفت، و پاسخشان داد که من عمل هیچ صاحب عملی از شما را که انجام گرفته باشد، خواه زن باشد یا مرد، ضایع نخواهم کرد. بعضی از شما از بعض دیگر تولد شده اید. «و همگی هم نوع و هم جنس می باشید» آنان که هجرت کردند، و از خانه های خود رانده شدند و در راه من اذیت و آزار کشیدند و جنگیدند و کشته شدند، به یقین گناهانشان را می بخشم، و در بهشتی جای می دهم که از زیر «درختان» آن نهرها در جریان است، این پاداش از سوی خداست، و پاداش نیکو تنها نزد خداست. رفت و آمد کافران در شهرها، تو را نفریبد. «این» متاع ناچیزی است، سپس جایگاهشان دوزخ است، و چه بد جایگاهی است، ولی آنهایی که از پروردگارشان می ترسند، بهشت از آن ایشان است که در زیر «درختان» آن نهرها جاری است، و جاودانه در آن می مانند، این پاداشی از جانب خدا است. و آنچه در نزد خداست برای نیکان بهتر است. برخی از اهل کتاب هستند که به خدا و بدانچه بر شما نازل شده و بدانچه بر خود آنان نازل گردیده ایمان دارند، در برابر خدا فروتن بوده، آنها هرگز آیات خدا را به بهای ناچیز «دنیا» نمی فروشند، پاداش ایشان در نزد پروردگارشان است، خداوند به سرعت حساب بندگان را رسیدگی می کند، ای مؤمنان! شکیبائی ورزید، و استقامت و پایداری کنید، و مراقبت به عمل آورید، و از خدا بترسید تا اینکه رستگار شوید).

«۲» دعای پوشیدن لباس

۵ ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا (التَّوْبَ) وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةٍ...))^(۱).

(حمد از آن خدایی است که این لباس را به من پوشانید و بدون اینکه من قدرت و توانایی داشته باشم آنرا به من عنایت کرد ...).

«۳» دعای پوشیدن لباس نو

۶ ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ كَسَوْتَنِيهِ، أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ))^(۲).

(۱) أهل السنن بجز النسائي، نگا: إرواء الغلیل ۴۷/۷.

(۲) أبو داود و الترمذی و البغوي و نگا: مختصر شمائل الترمذی اثر ألبانی ص ۴۷.

(الهی! ستایش برای تو است، تویی که این لباس را به من پوشاندی، از تو خیر آنرا می‌خواهم، و خیر آنچه را که برای آن ساخته شده است. و به تو از بدی آن و بدی آنچه که برای آن ساخته شده است پناه می‌برم).

«۴» دعا برای کسی که لباس نو پوشیده است

۱/۷ ((تُبْلَى وَيُخْلِفُ اللَّهُ تَعَالَى))^(۱).

(خدا کند این لباس را تا مدتی بپوشید، و کهنه نمائید، و خداوند تعالی به جای آن، لباس دیگری به شما بدهد. [یعنی خداوند شما را از عمر طولانی برخوردار نماید]).

۲/۸ ((إِلَيْسَ جَدِيدًا وَعِشْ حَمِيدًا وَمُتْ شَهِيدًا))^(۲).

لباس جدیدی را بپوشی، و زندگی نیکویی داشته باشی، و با شهادت از این دنیا بروی).

«۵» دعای هنگام در آوردن لباس

۹ ((بِسْمِ اللَّهِ))^(۳).

(به نام خدا).

«۶» دعای هنگام داخل شدن به توالت

۱۰ ((بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ))^(۴).

([به نام خدا] الهی! از جن های خبیث و پلید، اعم از زن و مرد، به تو پناه می‌برم).

«۷» دعای هنگام خارج شدن از توالت

۱۱ ((غُفْرَانَكَ))^(۵).

(الهی! از تو آمرزش می‌طلبم).

«۸» ذکر قبل از وضو

(۱) أبو داود ۴/۴۱، ونگا: صحیح أبي داود ۲/۷۶۰.

(۲) ابن ماجه ۲/۱۱۷۸، والبعوي ۱۲/۴۱، ونگا: صحیح ابن ماجه ۲/۲۷۵.

(۳) الترمذي ۲/۵۰۵ و غیره، نگا: الإرواء شماره ۴۹، و صحیح الجامع ۳/۲۰۳.

(۴) البخاري ۱/۴۵، و مسلم ۱/۲۸۳، به اضافه (بسم الله) در اولش سعید بن منصور آنرا روایت کرده است، نگا: فتح الباري ۱/۲۴۴.

(۵) أهل السنن بجز النسائي آنرا در کتاب: (عمل اليوم والليلة) روایت کرده اند، نگا: تخریج زاد المعاد ۲/۳۸۷.

(به نام خدا).

«۹» ذکر بعد از اتمام وضو

۱/۱۳ ((أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ..))^(۲).

(شهادت می دهم که بجز الله، معبودی «بحق» وجود ندارد، یکتاست و شریکی برای او نیست، و شهادت می دهم که محمد، بنده و فرستاده ی اوست).

۲/۱۴ ((اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ))^(۳).

(پروردگارا! مرا از توبه کنندگان بگردان و جزو کسانی قرار ده که کاملاً طهارت می کنند و پاکیزه اند).

۳/۱۵ ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))^(۴).

(خداوند! پاکی تو را بیان می کنم، و تو را ستایش می نمایم، و گواهی می دهم که بجز تو، دیگر معبودی «بحق» نیست، از تو طلب مغفرت می کنم، و در حضورت توبه می نمایم).

«۱۰» ذکر هنگام خارج شدن از منزل

۱/۱۶ ((بِسْمِ اللَّهِ، تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))^(۵).

(به نام خدا، بر خدا توکل کردم، و هیچ قدرت و توانائی جز از طرف خدا نیست).

۲/۱۷ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضَلَّ أَوْ أَزِلَّ أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ))^(۶).

(پروردگارا! من به تو پناه می برم از اینکه خودم گمراه شوم، یا بوسیله ی دیگری گمراه شوم، و یا اینکه بلغزم، یا لغزیده شوم، یا ستم کنم، یا مورد ستم قرار گیرم، یا دچار جهالت شوم، یا با من به جهالت رفتار شود).

«۱۱» ذکر هنگام داخل شدن به منزل

۱۸ ((بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا، وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا، وَعَلَى رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا))^(۱).

(۱) أبو داود وابن ماجه وأحمد ونگا: إرواء الغلیل ۱/۲۲۲.

(۲) مسلم ۱/۲۰۹.

(۳) الترمذی ۷۸/۱ ونگا: صحیح الترمذی ۱۸/۱.

(۴) النسائی در کتاب: (عمل الیوم والليلة) ص ۱۷۳، ونگا: إرواء الغلیل ۱/۱۳۵ و ۹۴/۲.

(۵) أبو داود ۴/۳۲۵ و الترمذی ۵/۴۹۰، ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۵۱.

(۶) أهل السنن ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۵۲ و صحیح ابن ماجه ۲/۳۳۶.

(به نام الله داخل شدیم، و بنام الله خارج گشتیم، و بر پروردگارمان توکل نمودیم). و بعد از خواندن دعای فوق، به خانواده اش سلام بگوید.

«۱۲» دعای رفتن به مسجد

۱۹ ((اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا، وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمِنْ فَوْقِي نُورًا، وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ شِمَالِي نُورًا، وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، وَمِنْ خَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا، وَأَعْظِمْ لِي نُورًا، وَعَظِّمْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْ لِي نُورًا، وَاجْعَلْنِي نُورًا، اللَّهُمَّ أَعْطِنِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي عَصَبِي نُورًا، وَفِي لَحْمِي نُورًا، وَفِي دَمِي نُورًا، وَفِي شَعْرِي نُورًا، وَفِي بَشَرِي نُورًا))^(۳).

(الهی! در قلب، زبان، گوش و چشم من نور قرار ده، و بالا، و پایین، راست، چپ، مقابل، پشت و درون مرا منور گردان، و نور را برای من بیفزای، و بزرگ گردان، و مرا نوری عطا فرما، و در عصب، گوشت، خون، مو و پوست من نوری قرار ده).

((اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي نُورًا فِي قَبْرِي.. وَنُورًا فِي عِظَامِي))^(۳).

(الهی! قبرم را منور گردان، و در استخوان هایم نور قرار بده).

((وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا، وَزِدْنِي نُورًا))^(۴).

(و برای من نور را افزون فرما، افزون فرما، افزون فرما).

((وَهَبْ لِي نُورًا عَلَى نُورٍ))^(۵).

(و نور بر روی نور به من عطا کن).

«۱۳» دعای داخل شدن به مسجد

۲۰ ((أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))^(۶).

به خداوند بزرگ و روی گرامی [که لایق جلالش است] و قدرت قدیم و ازلی او پناه می برم از بدی شیطان رانده شده).

(۱) أبو داود ۳۲۵/۴، و علامه ابن باز در کتاب (تحفة الأخیار ص ۲۸) آنرا حسن دانسته، و در صحیح چنین روایت شده است: «إِذَا دَخَلَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَذَكَرَ اللَّهَ عِنْدَ دُخُولِهِ وَعِنْدَ طَعَامِهِ قَالَ الشَّيْطَانُ لَا مَبِيتَ لَكُمْ وَلَا عَشَاءَ». مسلم شماره ی: ۲۰۱۸.

(۲) همه ی این موارد در بخاری ۱۱۶/۱۱ روایت شده شماره ی ۶۳۱۶، و مسلم ۵۲۶/۱، ۵۲۹، ۵۳۰، شماره ی: ۷۶۳.

(۳) الترمذی ۴۸۳/۵، شماره ی ۳۴۱۹.

(۴) البخاری در کتاب (الأدب المفرد) شماره ی ۶۹۵، ص ۲۵۸، و البانی کتاب: (صحیح الأدب المفرد) شماره ۵۳۶ سندش را صحیح دانسته است.

(۵) ابن حجر العسقلانی در کتاب (فتح الباری) آنرا ذکر کرده، و گفته ابن ابی عاصم در کتاب: (الدعاء) آورده است، نگا: الفتح ۱۱۸/۱۱، و گفته: از اجتماع اختلاف روایت بیست و پنج ویژگی و خصلت بیان شده است.

(۶) أبو داود، و نگاه: صحیح الجامع شماره ی ۴۵۹۱.

((بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ^(۱) [وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ]^(۲))).

(به نام الله، و درود و سلام بر رسول الله ص).

((اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ))^(۳).

(الهی! درهای رحمت خود را بر من بگشا).

«۱۴» دعای خارج شدن از مسجد

۲۱ ((بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ، اللَّهُمَّ اغْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))^(۴).

(به نام خدا و درود و سلام بر رسول الله ص الهی! از تو فضل را مسألت می نمایم، الهی! مرا از شیطان مردود، حفاظت فرما).

«۱۵» اذکار اذان

۱/۲۲ هر چه را که مؤذن می گوید، شنونده تکرار کند مگر در: ((حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، وَحَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ))، که در جواب

می گوید: ((لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))^(۵).

۲/۲۳ نیز شخص گوید: ((وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا،

وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا))^(۶).

(و من گواهی می دهم که هیچ معبودی، بجز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست و شریکی ندارد، و محمد ص بنده و

فرستاده ی اوست، من از اینکه الله، پروردگار و محمد، پیامبر و اسلام، دین من است، راضی و خشنودم).

(پس از اینکه مؤذن شهادتین را گفت، این ذکر، خوانده شود)^(۷).

۳/۲۴ بعد از پایان اجابت مؤذن، بر پیامبر ص درود فرستاده شود^(۸).

(۱) ابن السنی شماره ی ۸۸، و البانی حدیث را حسن دانسته است.

(۲) أبو داود ۱۲۶/۱، ونگا: صحیح الجامع ۵۲۸/۱.

(۳) مسلم ۴۹۴/۱ و در سنن ابن ماجه از حدیث فاطمه لجنین روایت شده است: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ». و البانی بخاطر شواهدش آنرا صحیح دانسته

است، نگا: صحیح ابن ماجه ۱۲۸/۱ - ۱۲۹.

(۴) نگا: تخریج روایت های حدیث قبل شماره ی ۲۰، و زیاده ی «اللَّهُمَّ اغْصِمْنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ». از روایت ابن ماجه. نگا: صحیح ابن ماجه ۱۲۹/۱.

(۵) البخاری ۱۵۲/۱ و مسلم ۲۸۸/۱.

(۶) مسلم ۲۹۰/۱.

(۷) ابن خزيمة ۲۲۰/۱.

(۸) مسلم ۲۸۸/۱.

۴/۲۵ [بعد از درود] گفته شود: ((اللَّهُمَّ رَبَّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ، وَالصَّلَاةِ الْقَائِمَةِ، آتِ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ، وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ، [إِنَّكَ لَا تُخْلِفُ الْمِيعَادَ]))^(۱).

(بار الها! ای پروردگار این ندای کامل و نماز بر پا شونده، به محمد ص وسیله «مقامی والا در بهشت» و فضیلت عنایت بفرما، و او را به «مقام شایسته ای» که وعده فرموده ای نایل بگردان، [همانا تو خلف وعده نمی کنی].

۵/۲۶ ((شخص در بین اذان و اقامه برای خودش دعا کند، چرا که دعا در این هنگام رد نمی شود))^(۲).

«۱۶» دعا‌های بعد از تکبیر تحریمه و قبل از فاتحه

(دعا‌های استفتاح)

۱/۲۷ ((اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنَ خَطَايَايَ بِالْثَّلَجِ وَالْمَاءِ وَالْبَرَدِ))^(۳).

(بار الها! بین من و خطاهای من، همانند فاصله ای که بین مشرق و مغرب انداخته ای، فاصله بیانداز، و مرا از خطاهایم پاک ساز، همانند لباس سفیدی که از آلودگی پاک می شود. بار الها! خطاهای مرا با برف و آب و تگرگ بشوی).

۲/۲۸ ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ))^(۴).

(بار الها! پاک و منزهی، و حمد از آن توست، و نامت با برکت است و قدرت و شکوه تو بسیار بالاست و هیچ معبودی بجز تو «بحق» وجود ندارد).

۳/۲۹ ((وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّ صَلَاتِي، وَنُسُكِي، وَمَحْيَايَ، وَمَمَاتِي، لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ، ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذُنُوبِي فَاعْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. وَاهْدِنِي لأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي لأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ، وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا، لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ، لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ، وَالْخَيْرُ كُلُّهُ بِيَدَيْكَ، وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ، أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ، تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))^(۵).

(۱) البخاري ۱۵۲/۱ و آنچه در بین گروه آمده از سنن بیهقي ۴۱۰/۱ روایت شده، و علامه عبدالعزيز بن باز در کتاب (تحفة الأخيار ص ۳۸) سندش را حسن دانسته است.

(۲) الترمذي وأبو داود وأحمد ونگا: إرواء الغلیل ۲۶۲/۱.

(۳) البخاري ۱۸۱/۱، ومسلم ۴۱۹/۱.

(۴) أصحاب السنن الأربعة، ونگا: صحيح الترمذي ۷۷/۱، وصحيح ابن ماجه ۱۳۵/۱.

(۵) مسلم ۵۳۴/۱.

(من چهره ام را به سوی ذاتی متوجه کرده ام که آسمان ها و زمین را آفرید، در حالی که من از باطل روی گردان شده و به سوی حق آمده ام، و از مشرکان نیستم، نماز، عبادت، زندگی و مرگم از آن پروردگار جهانیان است که شریکی ندارد، دستور یافته ام که چنین کنم، و من از فرمانبرداران می باشم. پروردگارا! توئی پادشاه، بجز تو، معبودی «بحق» وجود ندارد. تو پروردگار من هستی و من بنده ی توأم، بر خود ظلم کردم، و به گناهم اعتراف نمودم، همه ی گناهانم را ببخشای، همانا بجز تو کسی گناهانم را نمی آمرزد.

الهی! مرا به نیکوترین اخلاق و خصلت ها، رهنمون فرما، همانا بجز تو کسی نیست که مرا بسوی آنها هدایت کند. الهی! خصلت های بد را از من دور بگردان، زیرا بجز تو کسی نیست که آن ها را از من دور بگرداند. من در بارگاهت حاضرم، و برای اطاعتت آماده ام، هرگونه خیر و نیکی در اختیار توست، بدی را به سوی تو راهی نیست. الهی! من به لطف تو موجودم، و به سوی تو متوجه ام، تو بسیار بابرکت و برتر هستی، از تو آمرزش می خواهم، و در بارگاهت توبه می کنم).

۴/۳۰ ((اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ، وَمِيكَائِيلَ، وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فَيَمَّا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ، اهْدِنِي لِمَا اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ، إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ))^(۱)

(الهی! پروردگار جبرائیل و میکائیل و اسرافیل، ای مبدع آسمان ها و زمین، و آگاه از دنیای پنهان از دیدگان، و مطلع از جهان عیان، تو در بین بندگان در آن چه که در آن اختلاف می ورزند، حاکمی، مرا به آنچه که از حق در آن اختلاف شده است، با اراده ات هدایت کن، چرا که تو هرکس را که بخواهی به راه راست هدایت می کنی).

۵/۳۱ ((اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، وَسُبْحَانَ اللَّهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا)) ثلاثاً ((وَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ: مِنْ نَفْخِهِ، وَنَفْثِهِ، وَهَمَزِهِ))^(۲)

(الله، برترین و بزرگترین است، همه ی ستایش ها به کثرت مخصوص اوست، من صبح و شام او را تسبیح می گویم) [سه بار] (به الله پناه می برم از غرور، سحر و وسوسه ی شیطان).

۶/۳۲ ((اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ قَيِّمُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ، [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ لَكَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ فِيهِنَّ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ] [وَلَكَ الْحَمْدُ أَنْتَ الْحَقُّ وَوَعْدُكَ الْحَقُّ، وَقَوْلُكَ الْحَقُّ وَلِقَاؤُكَ الْحَقُّ، وَالْجَنَّةُ حَقُّ وَالنَّارُ حَقُّ، وَالنَّبِيُّونَ حَقُّ،

(۱) مسلم ۵۳۴/۱.

(۲) أبو داود ۲۰۳/۱، وابن ماجه ۲۶۵/۱، وأحمد ۸۵/۴، و مسلم از ابن عمر م به این صورت و در ضمن قصه ای روایت شده است ۴۲۰/۱.

وَمَحَمَّدٌ صَ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ حَقٌّ [اللَّهُمَّ لَكَ أَسْلَمْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَبِكَ أَمَنْتُ، وَإِلَيْكَ أُنَبِّتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ، وَإِلَيْكَ خَاكَمْتُ، فَاغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ] [أَنْتَ الْمُقَدَّمُ، وَأَنْتَ الْمُؤَخَّرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ] [أَنْتَ إِلَهِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ]^(۱).

(بار الها! حمد از آن تو است، تو نور آسمان ها و زمین، و آنچه که در ما بین آنهاست، هستی. حمد از آن تو است، تو سرپرست آسمان ها و زمینی، و آنچه که در بین آنهاست. [و حمد از آن تو است، تو پروردگار آسمان ها و زمین و آنچه که در بین آنهاست، هستی]. [و حمد از آن تو است، تو پادشاه آسمان ها و زمین هستی]. [و حمد از آن توست] [تو حقی، وعده، گفتار، لقاء، بهشت، آتش، پیامبران، محمد ص، و روز قیامت حق هستند] [پروردگارا! من تسلیم توأم، و بر تو توکل نمودم، و به تو ایمان آوردم، و به سوی تو برگشتم، و بخاطر تو دشمنی ورزیدم، و حاکمیت از آن تو است، و گناہانی را که پیش از مرگ فرستاده ام و آنچه را که بعد از مرگ، خواهند آمد، و آنچه را که پنهان نموده ام، و آنچه را که آشکار ساخته ام، ببخشای، تقدیم و تأخیر بدست تو است، و هیچ معبودی بجز تو «بحق» وجود ندارد].

«۱۷» دعای رکوع

۱/۳۳ ((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ))^(۲).

(پروردگار بزرگم پاک و منزّه است)، [سه بار هنگام رکوع].

۲/۳۴ ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))^(۳).

(پروردگارا! تو پاک و منزّهی، خدایا تو را ستایش می نمایم، الهی، مرا ببخشای).

۳/۳۵ ((سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ))^(۴).

(بسیار پاک و منزّه است پروردگار فرشتگان و جبرئیل).

۴/۳۶ ((اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ أَمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي، وَمُخِّي، وَعَظْمِي، وَعَصَبِي، وَمَا اسْتَقَلَّ بِهِ قَدَمِي))^(۵).

(۱) البخاري مع الفتح ۳/۳ و ۱۱۶/۱۱ و ۱۳/۳۷۱، ۴۲۳، ۴۶۵ و مسلم همانند آن به صورت اختصار روایت نموده است ۵۳۲/۱.

(۲) أهل السنن وأحمد روایت کرده اند، ونگا: صحيح الترمذي ۸۳/۱.

(۳) البخاري ۹۹/۱، و مسلم ۳۵۰/۱.

(۴) مسلم ۳۵۳/۱، وأبو داود ۲۳۰/۱.

(۵) مسلم ۵۳۴/۱، وأهل سنن أربعة بجز ابن ماجه روایت کرده اند.

پروردگارا! برای تو رکوع کردم، به تو ایمان آوردم، و به تو تسلیم شدم. گوش، چشم، من، استخوان، پی و رگم و تمام اعضای بدنم برای تو خشوع و فروتنی نمودند).

۵/۳۷ ((سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبَرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ))^(۱).

(پاک است پروردگاری که مالک قدرت، فرمانروایی، بزرگی و عظمت است).

«۱۸» دعای هنگام بر خاستن از رکوع

۱/۳۸ ((سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ))^(۲).

(الله شنید و قبول کرد ستایش کسی را که او را ستایش نمود).

۲/۳۹ ((رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ))^(۳).

(پروردگارا! حمد و ستایش های زیاد، خوب و مبارک از آن تو است).

۳/۴۰ ((مِلْءَ السَّمَوَاتِ، وَمِلْءَ الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ، أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُنَّا

لَكَ عَبْدُ اللَّهِ هُمْ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطَى لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ))^(۴).

(الهی! حمدی که آسمان ها و زمین و میان آن ها و هر چه تو بخواهی را پر کند، از آن تو است. الهی! تو اهل ستایش و عظمت هستی. الهی! تو شایسته ی ستایش بندگان هستی. همگی ما بندگان هستیم، آن چه تو بفرمائی هیچ کس جلوی آن را نمی گیرد، و آنچه جلوی آن را بگیری کسی قدرت ندارد آن را عطا نماید. الهی! صاحب ثروت، او را ثروتش از عذاب تو نجات نمی دهد و «تمامی شکوه» و ثروت از آن تو است).

«۱۹» دعای سجده

۱/۴۱ ((سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى))^(۵).

(منزه است پروردگار بزرگ و برتر من) [سه مرتبه هنگام سجده].

۲/۴۲ ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي))^(۶).

(۱) أبو داود ۲۳۰/۱، والنسائي وأحمد، و سند آن حسن است.

(۲) البخاري مع الفتح ۲۸۲/۲.

(۳) البخاري مع الفتح ۲۸۴/۲.

(۴) مسلم ۳۴۶/۱.

(۵) أهل السنن وأحمد ونگا: صحيح الترمذي ۸۳/۱.

(۶) البخاري ومسلم وتخریج سندش با شماره ی (۳۴) ارائه شد.

(بار الها! تو پاک و منزهی و تو را ستایش می نمایم. الهی! از تو طلب مغفرت می کنم).

۳/۴۳ ((سُبُّوحٌ، قُدُّوسٌ، رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ))^(۱).

(پاک و منزّه است پروردگار فرشتگان و جبرائیل).

۴/۴۴ ((اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ، تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ))^(۲).

(الهی! برای تو سجده کردم، و به تو ایمان آوردم، و در مقابل فرمان تو تسلیم شدم، چهره ام برای پروردگاری که آن را خلق نمود، و صورت بخشید، و آن را زیبا آفرید، و عضو شنوایی و بینائی در آن قرار داد، سجده کرد. با برکت است پروردگاری که بهترین سازندگان است).

۵/۴۵ ((سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ، وَالْعَظَمَةِ))^(۳).

(پاک است پروردگاری که مالک قدرت، فرمانروایی، بزرگی و عظمت است).

۶/۴۶ ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ، دِقَّةً وَجِلَّةً، وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ))^(۴).

(بار الها! همه ی گناهان مرا، اعم از کوچک و بزرگ، اول و آخر، آشکار و نهان، ببخشای).

۷/۴۷ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ))^(۵).

(بار الها! من از خشم به خشنودی تو پناه می برم. الهی! از عذابت به عفو تو پناه می برم. الهی! از «عذاب خشم» تو، به تو پناه می برم. پروردگارا! آنچنان که حق ستایش تو است، نمی توانم آنرا بجای آورم، بدون تردید تو آنچنانی که خود فرموده ای).

«۲۰» دعای نشستن بین در میان دو سجده

۱/۴۸ ((رَبِّ اغْفِرْ لِي رَبِّ اغْفِرْ لِي))^(۶).

(ای الله! مرا ببخش، مرا ببخش).

(۱) مسلم ۱/ ۵۳۳ و تخریج آن در شماره ی (۳۵) ارائه شد.

(۲) مسلم ۱/ ۵۳۴ و غیره.

(۳) أبوداود ۲۳۰/۱ وأحمد والنسائي وألباني در صحیح أبي داود ۱۶۶/۱ آنرا صحیح دانسته است.

(۴) مسلم ۱/ ۳۵۰.

(۵) مسلم ۱/ ۳۵۲.

(۶) أبو داود ۲۳۱/۱، ونگا: صحیح ابن ماجه ۱/ ۴۸.

۲/۴۹ ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ، وَاهْدِنِيْ، وَاجْبُرْنِيْ، وَعَافِنِيْ، وَارْزُقْنِيْ، وَارْقِنِيْ))^(۱).

(بار الها! مرا ببخش. به من رحم کن، مرا هدایت کن، کوتاهی های مرا جبران کن، و به من عافیت و رزق عطا کن، و مقامم را رفیع گردان).

«۲۱» دعاهاى سجده ى تلاوت

۱/۵۰ ((سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِيْ خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ وَبَحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ

(چهره ام برای ذاتی که آنرا آفرید و شنوایی و بینایی را به قدرت و توانایی خود در آن قرار داد، سجده کرد. بسیار با برکت است بهترین آفرینندگان).

۲/۵۱ ((اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِيْ بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ عَنِّيْ بِهَا وَزْرًا، وَاجْعَلْ لِيْ عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّيْ كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ))^(۲).

(ای الله! برای من در نزد خود بخاطر این سجده اجر بنویس و بوسیله ی آن، گناهی را دور بگردان، و این سجده را برای من در نزد خود ذخیره بگردان و آنرا از من چنان بپذیر که از بنده ات داود پذیرفتی).

«۲۲» تشهد

۵۲ ((التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ))^(۳).

([فرمانروائی، رحمت و برکت و پاکی مخصوص الله است]، سلام و رحمت و برکات خدا بر تو باد ای پیامبر، سلام بر ما و کلیه بندگان صالح خدا، من گواه می دهم که هیچ معبودی بجز الله «بحق» وجود ندارد و محمد ص بنده و رسول اوست).

«۲۳» درود بر رسول الله ص بعد از تشهد

۱/۵۳ ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَّجِيدٌ))^(۴).

(بار الها! بر محمد ص و آل محمد درود بفرست همچنان که بر ابراهیم ؛ و آل ابراهیم درود فرستادی، همانا تو ستوده و

(۱) أصحاب السنن بجز النسائي ونگا: صحيح الترمذي ۹۰/۱ و صحيح ابن ماجه ۱۴۸/۱.

(۲) الترمذي ۴۷۳/۲ و حاكم و آنرا صحيح دانسته و الذهبي با حاكم موافقت کرده است ۲۱۹/۱.

(۳) البخاري مع الفتح ۱۳/۱ و مسلم ۳۰۱/۱.

(۴) البخاري مع الفتح ۴۰۸/۶.

باعظمت هستی. بار الہا! بر محمد و آل محمد برکت نازل فرما همچنان کہ بر ابراہیم ؛ و آل ابراہیم برکت نازل کردی، همانا تو ستودہ و باعظمت هستی).

۲/۵۴ ((اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ))^(۱).

(بار الہا! بر محمد ص و ہمسران و فرزندانش درود فرست همچنان کہ بر ابراہیم ؛ درود فرستادی، و بر محمد و ہمسران و فرزندانش برکت نازل گردان همچنان کہ بر آل ابراہیم ؛ برکت نازل فرمودی، همانا تو ستودہ و باعظمت هستی).

«۲۴» دعای بعد از تشهد آخر و قبل از سلام

۱/۵۵ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ))^(۲).

(پروردگارا! از عذاب قبر و عذاب دوزخ، فتنہ ی زندگی و مرگ، و فتنہ ی مسیح دجال بہ تو پناہ می برم).

۲/۵۶ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْمَأْثَمِ وَالْمَغْرَمِ))^(۳).

(الہی! من از عذاب قبر، و از فتنہ ی مسیح دجال، و فتنہ ی زندگی و مرگ بہ تو پناہ می برم. بار الہا! من از گناہ و زیان بہ تو پناہ می آورم).

۳/۵۷ ((اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا، وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ، فَاعْفِرْ لِي مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَارْحَمْنِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))^(۴).

(الہی! من بر نفس خود بسیار ظلم کردم، همانا غیر از تو کسی دیگر گناہان مرا نمی بخشد، پس از جانب خود مرا مورد آمرزش قرار بدہ، و بر من رحم کن، همانا تو بخشنده و مہربان هستی).

۴/۵۸ ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي مَا قَدَّمْتُ، وَمَا أَخَّرْتُ، وَمَا أَسْرَرْتُ، وَمَا أَعْلَنْتُ، وَمَا أَسْرَفْتُ، وَمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، أَنْتَ الْمُقَدِّمُ وَأَنْتَ الْمَأْخِرُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))^(۵).

(الہی! گناہان قبلی و بعدی مرا ببخشای. الہی! گناہان مخفی و آشکار مرا بیامرز، و زیادہ روی های مرا و آنچه را کہ تو

(۱) البخاري مع الفتح ۴۰۷/۶ ومسلم ۳۰۶/۱ ولفظ حديث از مسلم است.

(۲) البخاري ۱۰۲/۲ ومسلم ۴۱۲/۱ ولفظ حديث از مسلم است.

(۳) البخاري ۲۰۲/۱ ومسلم ۴۱۲/۱.

(۴) البخاري ۱۶۸/۸ ومسلم ۲۰۷۸/۴.

(۵) مسلم ۵۳۴/۱.

از من بهتر می دانی ببخش، همانا تقدیم و تأخیر کننده توئی، بجز تو معبودی «بحق» نیست).

۵/۵۹ ((اللَّهُمَّ اَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ، وَشُكْرِكَ، وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ))^(۱).

(بار الها! به من توفیق بده تا تو را یاد کنم، و سپاس گویم، و به بهترین روش، بندگی نمایم).

۶/۶۰ ((اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْبُخْلِ، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ اَنْ اُرَدَّ اِلَى اَرْضِ الْعُمْرِ، وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْقَبْرِ))^(۲).

(بار الها! من از بخل و بُزْدلی به تو پناه می برم، و از اینکه به علّت پیری، سست و درمانده شوم، به تو پناه می برم، و از آزمایش های سخت دنیا و عذاب قبر به تو پناه می برم).

۷/۶۱ ((اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))^(۳).

(بار الها! من از تو خواهان بهشتم، و از آتش به تو پناه می برم).

۸/۶۲ ((اللَّهُمَّ بِعِلْمِكَ الْغَيْبِ، وَقُدْرَتِكَ عَلَى الْخَلْقِ اَحْيِنِیْ مَا عَلِمْتَ الْحَيَاةَ خَيْرًا لِّیْ، وَتَوَفَّنِیْ اِذَا عَلِمْتَ الْوَفَاةَ خَيْرًا لِّیْ، اللَّهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ خَشِيَّتَكَ فِی الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، وَاَسْأَلُكَ کَلِمَةَ الْحَقِّ فِی الرِّضَا وَالْغَضَبِ، وَاَسْأَلُكَ الْقَصْدَ فِی الْغِنَى وَالْفَقْرِ، وَاَسْأَلُكَ نَعِیْمًا لَا یَنْفَدُ، وَاَسْأَلُكَ قُرَّةَ عَیْنٍ لَا تَنْقَطِعُ، وَاَسْأَلُكَ الرِّضَا بَعْدَ الْقَضَاءِ، وَاَسْأَلُكَ بَرْدَ الْعِیْشِ بَعْدَ الْمَوْتِ، وَاَسْأَلُكَ لَذَّةَ النَّظَرِ اِلَى وَجْهِكَ وَالشَّوْقَ اِلَى لِقَائِكَ فِیْ غَیْرِ ضَرَاءٍ مَضِرَّةٍ وَلَا فِتْنَةٍ مُضِلَّةٍ، اللَّهُمَّ زَيِّنَا بِزِیْنَةِ الْاِیْمَانِ وَاجْعَلْنَا هُدًاءً مُّهْتَدِیْنَ))^(۴).

(بار الها! به علم غیبت و قدرتت بر آفرینش، تا زمانی مرا زنده نگهدار که زندگی برایم خوب باشد، و مرا بمیران زمانی که مردنم را به نفعم می دانی. الهی! من خشوع و ترس از تو را در نهان و آشکار می طلبم. «گفتن» کلمه ی حق را در شادی و غضب از تو می خواهم. میانه روی را در ثروت و فقر مسألت می نمایم. نعمتی را که نابود نشود، و نور چشمی را که قطع نگردد، و رضا را بعد از قضا، و راحتی زندگی بعد از مرگ، و لذّت نگاه چهره ات و شوق به لقاءت را درخواست می کنم. بدون اینکه گرفتار مصیبتی سخت، یا فتنه ای گمراه کننده شوم. پروردگارا! ما را با زیبایی ایمان، زینت بخش و ما را از زمره ی هدایت دهندگان و هدایت یافتگان قرار بده).

(۱) أبو داود ۸۶/۲ والنسائي ۵۳/۳ وألباني در صحيح أبو داود ۲۸۴/۱ آنرا صحيح دانسته است.

(۲) البخاري مع الفتح ۳۵/۶.

(۳) أبو داود، ونگا: صحيح ابن ماجه ۳۲۸/۲.

(۴) النسائي ۵۴/۴، ۵۵، وأحمد ۳۶۴/۴ وألباني در صحيح النسائي ۲۸۱/۱ آنرا صحيح می داند.

۹/۶۳ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا اللَّهُ بِأَنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، أَنْ تَغْفِرَ لِي ذُنُوبِي إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ))^(۱).

(بار الهی! من با توسل به اینکه تو یگانه ای و شریکی نداری و بی نیاز هستی که نه زاده ای و نه زاده شده ای و هیچ همتایی بر خود نداری، از تو مسألت می نمایم که گناهان مرا بیامیزی، همانا که تو آمرزگار و مهربان هستی).

۱۰/۶۴ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، الْمَنَّانُ، يَا بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ))^(۲).

(پروردگارا! من فقط از تو می خواهم چرا که حمد فقط از آن توست، هیچ معبودی بجز تو «بحق» وجود ندارد، و یکتایی و شریک نداری یا مَنَّان! ای بوجود آورنده ی آسمان ها و زمین! ای صاحب عظمت و بزرگی! ای زنده ی پایدار! من بهشت را از تو خواهانم، و از آتش به تو پناه می برم).

۱۱/۶۵ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْأَحَدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ))^(۳).

(پروردگارا! من تنها از تو «احتیاجاتم را» می خواهم، چرا که شهادت می دهم که تو الله هستی، و هیچ معبودی بجز تو «بحق» وجود ندارد، تو آن یکتا و بی نیازی هستی که نه زاده است، و نه زائیده شده است، و همتایی ندارد).

«۲۵» اذکار بعد از سلام نماز

۱/۶۶ ((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ (ثلاثاً)، اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ))^(۴).

(از الله طلب آمرزش می کنم [سه مرتبه] الهی تو سلامی، و سلامتی از جانب تو است، تو بسیار بابرکتی، ای صاحب عظمت و بزرگی).

۲/۶۷ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ))^(۵).

(معبودی «بحق» بجز الله، وجود ندارد. شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، ستایش شایسته ی اوست، و او بر هر چیزی

(۱) النسائي با این لفظ ۵۲/۳، وأحمد ۳۳۸/۴ وألبانی در صحیح النسائي ۲۸۰/۱ آنرا صحیح دانسته است.

(۲) أهل السنن ونگا: صحیح ابن ماجه ۳۲۹/۲.

(۳) أبوداود ۶۲/۲ و الترمذی ۵۱۵/۵ و ابن ماجه ۱۲۶۷/۲ وأحمد ۳۶۰/۵ ونگا: صحیح ابن ماجه ۳۲۹/۲ و صحیح الترمذی ۱۶۳/۳.

(۴) مسلم ۴۱۴/۱.

(۵) البخاری ۲۵۵/۱ و مسلم ۴۱۴/۱.

توانا است، الهی! آن چه تو بدهی، هیچ کس مانع آن نمی گردد، و آنچه تو منع کنی، هیچ کس نمی تواند آنرا بدهد. توانگر، او را ثروتش از عذاب تو نجات نمی دهد، و «تمامی شکوه و» ثروت از آن تو است).

۳/۶۸ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النُّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ))^(۱).

(معبودی بجز الله «بحق» وجود ندارد، یگانه اوست و شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، و ستایش مخصوص اوست، و او بر هر چیز توانا است. هیچ نیروی بازدارنده از گناهان و توفیق دهنده به نیکی، به جز الله وجود ندارد. هیچ معبودی جز او «بحق» نیست. جز او کسی دیگر را عبادت نمی کنیم، نعمت و فضل از آن اوست، ستایش نیکو مخصوص اوست، معبودی بجز او وجود ندارد، همه ی ما با اخلاص او را بندگی می کنیم هر چند کافران دوست نداشته باشند).

۴/۶۹ ((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ [۳۳ سپس]، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))^(۲).

(بجز الله یگانه، دیگر معبودی نیست، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، ستایش شایسته اوست، و او بر هر چیز تواناست).

۷۰

(به نام خداوند بخشنده ی مهربان (بگو خدا یگانه است، خدا، بی نیاز است، نه زاده، و نه زاده شده است، و نه همتایی دارد). (به نام خداوند بخشنده ی مهربان (بگو پناه می برم به خداوند سپیده دم. از شر آنچه آفریده است، و از شر شب بدانگاه که کاملاً فرامی رسد، و از شر کسانی که در گره ها می دمنند، و از شر حسود بدانگاه که حسد می ورزد).

(به نام خداوند بخشنده ی مهربان، (بگو پناه می برم به پروردگار مردمان، به مالک و حاکم «واقعی» مردم، به معبود «بحق» مردم، از شر وسوسه گری که واپس می رود، از وسوسه گری است که در سینه های مردم به وسوسه می پردازد، «در سینه های مردمانی» از جن ها و انسان ها). [بعد از هر نماز خوانده شوند].

۶/۷۱^(۱). بعد از هر نماز خوانده شود.

(۱) مسلم ۴۱۵/۱.

(۲) مسلم ۴۱۸/۱ «کسی که آنرا بعد از هر نماز بگوید گناهایش بخشوده می شود! هر چند به اندازه ی کف دریا باشد». مسلم ۴۱۸/۱.

(خداوند هیچ معبودی «بحق» جز او نیست، خداوندی که زنده و قائم به ذات خویش است، هیچ گاه خواب سبک و سنگین او را فرا نمی گیرد، برای اوست آنچه در آسمان ها و زمین است، کیست که نزد او جز به فرمانش شفاعت کند، آنچه را پیش روی آنها «بندگان» و پشت سر آنهاست می داند، و از گذشته و آینده ی آنان آگاه است، آنها جز به مقداری که او بخواهد احاطه به علم او ندارند، کرسی او آسمان ها و زمین را دربر گرفته و حفظ و نگهداری آسمان و زمین برای او گران نیست، و او بلند مرتبه و با عظمت است).

۷/۷۲ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))^(۲).

(معبودی بجز الله یگانه نیست، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست و ستایش مر او راست، زنده می کند و می میراند، و او بر هر چیز تواناست).

۸/۷۳ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا))^(۳). پس از اتمام نماز صبح خوانده شود.

(الهی! از تو علم سودمند، روزی پاک و عمل مقبول را می خواهم).

«۲۶» دعای نماز استخاره

۷۴ جابر بن عبد الله م می گوید: رسول الله ص استخاره را در هر کاری همانند سوره ای از قرآن به ما می آموخت و می فرمود: هرگاه یکی از شما خواست کاری انجام دهد، غیر از نماز فرض، دو رکعت نماز بخواند، سپس بگوید:

((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ، وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ، وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ - وَيُسَمَّى حَاجَتَهُ - خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَأَجَلِهِ - فَأَقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ، وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي - أَوْ قَالَ: عَاجِلِهِ وَأَجَلِهِ - فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ، ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ))^(۴).

کسی که از خالق، طلب خیر نماید و از مخلوق، مشورت بگیرد، و در کارش ثابت قدم باشد، پشیمان نمی شود، خداوند

(۱) هر کس پس از هر نماز آنرا بخواند مانعی از ورود بهشت او نمی شود مگر مردنش. النسائي در کتاب: (عمل اليوم والليلة) شماره ی ۱۰۰، وابن السني شماره ی ۱۲۱

وألبنی در صحیح الجامع ۳۳۹/۵ وسلسلة الأحادیث الصحيحة ۶۹۷/۲ شماره ی ۹۷۲.

(۲) الترمذی ۵۱۵/۵ وأحمد ۲۲۷/۴ ونگا: تخریج آن در کتاب زاد المعاد ۳۰۰/۱.

(۳) ابن ماجه وغيره ونگا: صحیح ابن ماجه ۱۵۲/۱ ومجمع الزوائد ۱۱۱/۱۰.

(۴) البخاری ۱۶۲/۷.

می فرماید: ((در کارها با مردم، مشورت کن، و هرگاه تصمیم به انجام کاری گرفتی، به خدا توکل کن))^(۱).

(ترجمه ی دعا: ای الله! به وسیله ی علمت از تو طلب خیر می کنم، و بوسیله ی قدرتت از تو توانایی می خواهم، از تو فضل بسیاری را مسألت می نمایم، زیرا تو توانایی و من ناتوان، و تو می دانی و من نمی دانم، و تو داننده ی امور پنهان هستی. الهی! اگر در علم تو این کار - حاجت خود را نام می برد - باعث خیر من در دین و آخرت است - یا می گوید: در حال و آینده ی کارم - آن را برایم مقدور و آسان بگردان، و در آن برکت عنایت فرما، و چنانچه در علم تو این کار برایم در دنیا و آخرت باعث بدی است - یا می گوید: در حال و آینده ی کارم - پس آن را از من، و مرا از آن، منصرف بگردان، و خیر را برای من هر کجا که هست مقدر نما، و آنگاه مرا با آن خشنود بگردان).

«۲۷» اذکار صبح و شب

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ لَا نَبِيَّ بَعْدَهُ^(۲).

۱/۷۵. (ترجمه ی این آیه در ذکر شماره ۶/۷۱ گذشت).

(ترجمه ی آن در ذکر شمار ی ۵/۷۰ گذشت)

(ترجمه ی آن در ذکر شماره ی ۵/۷۰ گذشت).

(ترجمه ی آن در ذکر شماره ی ۵/۷۰ گذشت).

[این سوره ها سه بار خوانده شود]^(۳).

۳/۷۷ ((أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ^(۴) وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ^(۵)، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ، وَسَوْءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ))^(۱).

(۱) سوره آل عمران ، آیه: ۱۵۹.

(۲) عن أنس بن رسول الله ص فرمودند: «اگر من با گروهی بنشینم که از نماز صبح تا طلوع آفتاب ذکر الله تعالی را بکنند، در نزد من دوست داشتنی تر از آزاد کردن چهار برده از فرزندان اسماعیل است، و اگر با گروهی بنشینم که خدا را از نماز عصر تا غروب آفتاب یاد کنند، نزد من از آزاد کردن چهار برده دوست داشتنی تر است». أبو داود شماره ۳۶۶۷، و البانی آنرا حسن دانسته است، صحیح أبو داود ۶۹۸/۲.

(۳) هرکس این آیات را سه مرتبه هنگام صبح و شب بخواند از هر چیز کفایتش می کند. أبو داود ۳۲۲/۴ و الترمذی ۵۶۷/۵ و نگا: صحیح الترمذی ۱۸۲/۳.

(۴) و هنگام شب بجای جمله فوق می فرمود: «أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمَلِكُ لِلَّهِ».

(۵) و هنگام شب بجای جمله ی فوق می فرمود: «رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا».

(ما و تمام جهانیان، شب را برای خدا به صبح رسانیدیم، و حمد از آن خداست، هیچ معبودی، بجز الله که یکتاست و شریکی ندارد وجود ندارد. پادشاهی و حمد فقط از آن اوست و او بر هر چیز قادر است. الهی! من خیر آنچه در این روز است و خیر آنچه بعد از آن است را از تو می طلبم، و از شر آنچه که در این روز و ما بعد آن، وجود دارد، به تو پناه می برم. الهی! من از تنبلی و بدی های پیری به تو پناه می برم، بار الها! من از عذاب آتش و قبر به تو پناه می برم).

۴/۷۸ ((اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ أَمْسَيْنَا^(۲)، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ^(۳))).

(بار الها! با لطف تو صبح کردیم، و با عنایت تو به شب رسیدیم، و به خواست تو زنده ایم، و به خواست تو می میریم، و رستخیز ما بسوی تو است).

۵/۷۹ ((اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ^(۴))).

((الهی! تو پروردگار من هستی، بجز تو معبود دیگری نیست، تو مرا آفریدی، و من بنده ی تو هستم، و بر پیمان و عده ام با تو بر حسب استطاعت خود، پایبند هستم، و از شر آنچه که انجام داده ام به تو پناه می برم، به نعمتی که به من عطا فرموده ای، اعتراف می کنم، و به گناهم اقرار می نمایم، پس مرا ببخشای، چرا که بجز تو کسی گناهان را نمی بخشاید).

۶/۸۰ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ^(۵) أَشْهَدُكَ وَأَشْهَدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ^(۶))). (این دعا (۴) بار خوانده شود).

(الهی! من در این صبح گاه، تو را و حاملان عرش و تمام فرشتگان و کلیه مخلوقات تو را گواه می گیرم بر این که تو الله هستی، بجز تو معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، تو یگانه ای و شریکی نداری، و محمد ص بنده و فرستاده ی تو است).

۷/۸۱ ((اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ^(۱))).

(۱) مسلم ۲۰۸۸/۴.

(۲) و هنگام شب می فرمود: «اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ».

(۳) الترمذی ۴۶۶/۵ و نگا: صحیح الترمذی ۱۴۲/۳.

(۴) هر کس هنگام شب آنرا با یقین بگوید و در آن شب بمیرد، و یا صبح بگوید و در همان روز بمیرد به بهشت وارد می شود. البخاری ۱۵۰/۷.

(۵) هنگام شب گفته شود: «اللَّهُمَّ إِنِّي أُمْسَيْتُ».

(۶) هر کس صبح یا شب این دعا را چهار بار بخواند، خداوند او را از آتش نجات می دهد. أبو داود ۳۱۷/۴، و البخاری در کتاب: الأدب المفرد شماره ی ۱۲۰۱، و النسائی در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ی ۹، و ابن السنی با شماره ی ۷۰، و شیخ ابن باز در کتاب: (تحفة الأخیار ص ۲۳) سند النسائی و أبی داود را حسن دانسته است.

الهی! هر نعمتی که در این صبح، شامل حال من یا یکی از مخلوقات شده، از طرف تو بوده است، تو شریکی نداری، پس ستایش و شکر از آن تو است).

۸/۸۲ ((اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، اللَّهُمَّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ، وَالْفَقْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))^(۲).

بار الها! در بدنم عافیت ده، بار الها! در گوشم عافیت ده، خدایا! در چشمم عافیت ده، بجز تو معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، از کفر به تو پناه می برم، از فقر به تو پناه می برم، از عذاب قبر به تو پناه می برم، بجز تو معبود دیگری «بحق» وجود ندارد).

۹/۸۳ ((حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ))^(۳).

الله برای من کافی است، بجز او معبود دیگری «بحق» نیست، بر تو توکل کردم و او پروردگار عرش بزرگ است).
[این دعا هفت مرتبه خوانده شود].

۱۰/۸۴ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ، وَأَهْلِي، وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي، وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ، وَمِنْ خَلْفِي، وَعَنْ يَمِينِي، وَعَنْ شِمَالِي، وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعِظَمِكَ أَنْ أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي))^(۴).

الهی! عفو و عافیت دنیا و آخرت را از تو می خواهم. بار الها! عفو و عافیت دین، دنیا، خانواده و مالم را از تو مسألت می نمایم. بار الها! عیوب مرا بپوشان و ترس مرا به ایمنی مبدل ساز. الهی! مرا از جلو، پشت سر، سمت راست و چپ و بالای سرم، محافظت بفرما، و به بزرگی و عظمت تو پناه می برم از اینکه بطور ناگهانی از طرف پایین کشته شوم).

۱۱/۸۵ ((اللَّهُمَّ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهُ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَه، وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أَجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ))^(۱).

(۱) هرکس این دعا را در هنگام صبح بخواند، شکر آن روز را آدا کرده است، و هرکس هنگام شب آن را بخواند، شکر آن شب را آدا نموده است. أبو داود ۳۱۸/۴، والنسائی در کتاب: عمل الیوم والليلة شماره ی ۷، وابن السنی شماره ی ۴۱ وابن حبان در کتاب: «موارد» شماره ی ۲۳۶۱، وابن باز در کتاب: (تحفة الأخیار ص ۲۴) سندش را تحسین نموده است.

(۲) أبو داود ۳۲۴/۴، وأحمد ۴۲/۵، والنسائی در کتاب: عمل الیوم والليلة شماره ی ۲۲، وابن السنی شماره ی ۶۹، والبخاری در کتاب: الأدب المفرد وعلامه ابن باز در کتاب: (تحفة الأخیار ص ۲۶) سندش را تحسین نموده است.

(۳) هرکس این دعا را صبح و شام هفت بار بخواند خداوند امور مهم دنیا و آخرتش را کفایت می کند. ابن السنی شماره ی ۷۱ با سند مرفوع، وأبو داود ۳۲۱/۴، و شعیب و عبدالقادر الأرناؤوط اسنادش را صحیح می دانند. نگا: زاد المعاد ۳۷۶/۲.

(۴) أبو داود وابن ماجه ونگا: صحیح ابن ماجه ۳۳۲/۲.

(بار الها! ای داندۀ ی نهان و آشکار، آفریدگار آسمان ها و زمین، پروردگار و مالک هر چیز، من گواهی می دهم که بجز تو، معبود دیگری نیست، از شرّ نفس و از شرّ شیطان و دام فرییش، و از اینکه خود مرتکب کار بدی شوم و یا به مسلمانی، بدی برسانم، به تو پناه می برم).

۱۲/۸۶ ((بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ))^(۲).

(به نام خدایی که با نام وی هیچ چیز در زمین و آسمان، گزند نمی رساند، و او شنوا و دانا است).

۱۳/۸۷ ((رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ ص نَبِيًّا وَرَسُولًا))^(۳).

[سه بار خوانده شود].

(به ربوبیت الله، و به داشتن دین اسلام، و پیامبری محمد ص راضی و خشنود هستم).

۱۴/۸۸ ((يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ أَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ))^(۴).

(ای زنده و پا برجا! به وسیله ی رحمت تو از تو کمک می خواهم، همه ی امورم را اصلاح بفرما، و مرا به اندازه ی یک چشم به هم زدن به حال خود رها مکن).

۱۵/۸۹ ((أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ^(۵)، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ^(۶): فَتَحَهُ، وَنَصَرَهُ، وَنُورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ))^(۷).

(ما و تمام جهانیان، شب را به صبح رسانیدیم برای خدایی که پروردگار جهانیان است. بار الها! من از تو خوبی امروز، یعنی فتح، پیروزی، نور، برکت و هدایتش را مسألت می نمایم از بدی آنچه امروز و بعد از آن، پیش می آید، به تو پناه می برم).

۱۶/۹۰ ((أَصْبَحْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ^(۱)، وَعَلَى كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ، وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ ص، وَعَلَى مِلَّةِ أَبِيْنَا إِبْرَاهِيمَ، حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ))^(۲).

(۱) الترمذی و أبو داود . ونگا: صحیح الترمذی ۱۴۲/۳.
(۲) هرکس سه بار در وقت صبح و سه بار در وقت شب این دعا را بخواند هیچ چیزی به او ضرر نمی رساند.
أبو داود ۳۲۳/۴ و الترمذی ۴۶۵/۵ و ابن ماجه و أحمد. نگا: صحیح ابن ماجه ۳۳۲/۲ و علامه عبدالعزیز بن باز در کتاب (تحفة الأخیار ص ۳۹) سندش را حسن دانسته است.
(۳) هرکس این دعا را سه بار در صبح و سه بار در شب بخواند بر الله حق می شود که در روز قیامت او را راضی کند.
أحمد ۳۳۷/۴ و النسائی در کتاب: عمل الیوم و اللیلة شماره ۴، و ابن السنی شماره ی ۶۸ و أبو داود ۳۱۸/۴ و الترمذی ۴۶۵/۵ و عبدالعزیز بن باز در کتاب: (تحفة الأخیار ص ۳۹) سندش را حسن می داند.
(۴) الحاكم و سندش را صحیح دانسته، و الذهبی با ۵۴۵/۱ با او موافقت کرده است، ونگا: صحیح الترغیب والترهیب ۲۷۳/۱.
(۵) و هنگام شب گفته شود: «أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمَلِكُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ».
(۶) و هنگام شب گفته شود: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ اللَّيْلَةِ فَتَحَهَا وَنَصَرَهَا وَنُورَهَا وَبَرَكَتَهَا وَهُدَاهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا».
(۷) أبو داود ۳۲۲/۴ و شعيب و عبدالقادر الأرناؤوط در تحقیق کتاب زاد المعاد ۲۷۳/۲ سندش را حسن دانسته اند.

(ما بر فطرت اسلام، کلمه ی اخلاص، دین پیامبرمان محمد ص و آئین پدرمان ابراهیم؛ صبح کردیم، همان ابراهیمی که فقط به سوی حق، تمایل داشت و فرمانبردار خداوند بود، و از مشرکان نبود).

۱۷/۹۱ ((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ))^(۳). [صد مرتبه خوانده شود].

(پاک و منزّه است خداوند، و من ستایش او را بیان می کنم).

۱۸/۹۲ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ)).

[ده بار بخواند^(۴) و هنگام تنبلی، یک بار بخواند]^(۵).

(بجز الله معبود دیگری «بحق» نیست، او شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، و او بر هر چیز توانا است).

۱۹/۹۳ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))^(۶). [هنگام صبح، صدبار

بخواند].

(هیچ معبودی به جز الله وجود ندارد، یکتاست و شریکی برای او نیست، پادشاهی و حمد از آن اوست، و او بر هر چیز

تواناست).

۲۰/۹۴ ((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ: عَدَدَ خَلْقِهِ، وَرِضَا نَفْسِهِ، وَزِنَةَ عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ)). [هنگام صبح، سه بار بخواند]^(۷).

(تسبیح و پاکی الله و ستایش او را به تعداد آفریدگانش خشنودی اش و سنگی عرشش و جوهر سخنانش، بیان می نمایم).

۲۱/۹۵ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا)). [هنگام صبح آنرا بخواند]^(۸).

(بار الها! از تو علم سودمند، رزق پاک و عمل مقبول مسألت می نمایم).

۲۲/۹۶ ((أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ)).

(۱) و هنگام شب می فرمود: «أَمْسَيْنَا عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ».

(۲) أحمد ۴۰۶/۳ و ۴۰۷ و ابن السني در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ی ۳۴ و نگا: صحيح الجامع ۲۰۹/۴.

(۳) هرکس در وقت صبح و شب (۱۰۰) مرتبه این ذکر را بخواند در روز قیامت هیچ کس درجه ای برتر از او را نخواهد داشت، مگر کسی که این ذکر را مانند او، یا بیشتر از او خوانده باشد. مسلم ۲۰۷۱/۴.

(۴) النسائي در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ی ۲۴ و نگا: صحيح الترغيب والترهيب ۲۷۲/۱، و کتاب: (تحفة الأخيار) اثر شيخ ابن باز ص ۴۴، و نگا: فضيلت آن در حديث شماره ی (۲۵۵) همین کتاب.

(۵) أبوداود ۳۱۹/۴ و ابن ماجه وأحمد ۶۰/۴ و نگا: صحيح الترغيب والترهيب ۲۷۰/۱، صحيح أبو داود ۹۵۷/۳، و صحيح ابن ماجه ۳۳۱/۲ و کتاب زاد المعاد ۳۷۷/۲.

(۶) هر کس این ذکر را (۱۰۰) مرتبه در روز بخواند، اجر آزادی (۱۰) برده به او داده می شود، و (۱۰۰) حسنه برای او نوشته می شود، و (۱۰۰) گناه از او پاک می گردد، و نیز برای او مرزی قرار داده می شود که شیطان آن روز تا شب نمی تواند به او نزدیک شود و لطمه بزند، و هیچ کس برتر از او در روز قیامت نیست مگر کسی که بیشتر از او این عمل را انجام داده باشد. البخاري ۹۵/۴، و مسلم ۲۰۷۱/۴.

(۷) مسلم ۲۰۹۰/۴.

(۸) ابن السني در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ی ۵۴، و ابن ماجه شماره ی ۹۲۵ و عبدالقادر وشيعب الأرناؤوط در تحقيق کتاب: زاد المعاد ۳۷۵/۲ سندش را حسن دانسته اند.

[روزانه صد بار گفته شود]^(۱).

(من از الله طلب آمرزش می کنم و به سوی او برمی گردم).

۲۳/۹۷ ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ)).

[هنگام شب، سه بار خوانده شود]^(۲).

۲۴/۹۸ ((اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ)).

[هنگام صبح، ده بار خوانده شود]^(۳).

(بار الها! بر پیامبرمان محمد ص سلام و درود بفرست).

«۲۸» اذکار خواب

۱/۹۹ هنگام خوابیدن دو دستش را همانند دعا کنار هم قرار دهد و سوره های زیر را بخواند و در آن بدمد، سپس دو دستش را تا جایی که می رسد به بدنش بمالد، و این کار را از سر و صورت و قسمت جلوی بدن آغاز نماید و آنرا سه بار تکرار کند.

توجه: ترجمه ی آیات گذشته در قسمت ۵/۷۰ بیان شد.

۲/۱۰۰

ترجمه ی آیه در قسمت ۶/۷۱ بیان شد.

۳/۱۰۱

(پیامبر و مؤمنان به آنچه از سوی پروردگارش بر او نازل شده ایمان آوردند، همه به خدا، فرشتگان او و کتاب های وی و پیغمبرانش ایمان آوردند «و می گویند»: میان هیچ یک از پیامبران او فرق نمی گذاریم و شنیدیم و اطاعت کردیم. پروردگارا! آمرزش تو را می خواهیم و بازگشت (همه) به سوی تو است.

خداوند به هیچ کس جز به اندازه ی توانائیش تکلیف نمی کند، هر کار «خوبی» را انجام دهد برای خود انجام داده، و هر کار «بدی که» بکند به زیان خود کرده است. پروردگارا! اگر ما فراموش کردیم یا به خطا رفتیم، ما را «بدان» مگیر. پروردگارا! بار سنگین را بر ما مگذار، آنچنان که بر کسانی که پیش از ما بودند، گذاشتی. پروردگارا! آنچه را که طاقت تحمل

(۱) البخاری مع الفتح ۱۱/۱۰۱، ومسلم ۴/۲۰۷۵.

(۲) هرکس شامگاه سه مرتبه آنرا بخواند سختی های آن شب به او ضرری نمی رساند. أحمد ۲/۲۹۰ والنسائی در کتاب: عمل الیوم والليلة شماره ی ۵۹۰ وابن السنی شماره ی ۶۸، ونکا: صحیح الترمذی ۳/۱۸۷، وصحیح ابن ماجه ۲/۲۶۶ وتحفة الأخیار ص ۴۵.

(۳) هرکس صبح (۱۰) بار، و شب (۱۰) بار بر من درود بفرستد، روز قیامت شفاعت من شامل حالش می شود. الطبرانی با دو سند که یکی از آن مورد اعتماد است، نگا: مجمع الزوائد ۱۰/۱۲۰ وصحیح الترغیب والترهیب ۱/۲۷۳.

آن را نداریم بر ما مقرر مدار، و ما را ببخش، و گناهان ما را بپوشان، و مشمول رحمت خود قرار ده، تو مولی و سرپرست مائی، پس ما را بر کافران پیروز گردان).

۴/۱۰۲ اگر یکی از شما از بسترش برخاست و دوباره به آن برگشت، جایش را جاروب کند زیرا او نمی داند که پس از رفتنش چه چیزی بر سر بسترش آمده است و این دعا را بخواند:

((بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنْبِي، وَبِكَ أَرْفَعُهُ، فَإِنْ أُمِسَّكَ نَفْسِي فَأَرْحَمْهَا، وَإِنْ أُرْسَلَتْهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ))^(۱).

(پروردگارا! به نام تو پهلوی خود را بر زمین نهادم، و به کمک تو آنرا از زمین، بلند می کنم، اگر در حالت خواب روح مرا قبض کردی، آن را ببخشای، و اگر دوباره به او اجازه ی زندگی دادی، از آن محافظت فرما، همچنان که از بندگان نیکت محافظت کنی).

۵/۱۰۳ ((اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَ نَفْسِي وَأَنْتَ تَوَفَّاهَا، لَكَ مَمَاتُهَا وَمَحْيَاهَا، إِنْ أَحْيَيْتَهَا فَأَحْفَظْهَا، وَإِنْ أَمَتَّهَا فَاعْفِرْ لَهَا، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ))^(۲).

(بار الهی! تو جان مرا آفریدی، و تو آن را دوباره پس می گیری، مرگ و زندگی آن بدست تو است. الهی! اگر زنده اش نگهداشتی، از او محافظت کن، و اگر آن را میراندی، پس مورد آمرزش قرار ده. الهی! من از تو عافیت می خواهم).

۶/۱۰۴ زمانی که رسول الله ص می خواست بخوابد، دست راستش را زیر گونه اش قرار می داد و این دعا را سه بار می خواند:

((اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ))^(۳).

(الهی! روزی که بندگان را حشر می کنی، مرا از عذابت نجات ده). [سه مرتبه خوانده می شود].

۷/۱۰۵ ((بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأُحْيَا))^(۴).

(خدایا! با نام تو می میرم [می خوابم] و با نام تو زنده می شوم [بیدار می شوم]).

۸/۱۰۶ ((سُبْحَانَ اللَّهِ [۳۳]، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ [۳۳]، وَاللَّهُ أَكْبَرُ [۳۴]))^(۵).

(۱) البخاری ۱۲۶/۱۱، و مسلم ۲۰۸۴/۴.

(۲) مسلم ۲۰۸۳/۴ و أحمد با همان لفظ آورده است ۷۹/۲.

(۳) أبو داود با همان لفظ ۳۱۱/۴، ونگا: صحیح الترمذی ۱۴۳/۳.

(۴) البخاری مع الفتح ۱۱۳/۱۱ و مسلم ۲۰۸۳/۴.

(۵) هرکس این تسبیحات را در هنگام خوابیدن بخواند، از داشتن خادمی برای او بهتر است. [و در رفع خستگی و کسالت به او کمک می کند]. البخاری مع الفتح ۷۱/۷، و مسلم ۲۰۹۱/۴.

۹/۱۰۷ ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى، وَمُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَّتِهِ. اللَّهُمَّ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ، اقْضِ عَنَّا الدَّيْنَ وَأَغْنِنَا مِنَ الْفَقْرِ))^(۱).

(الهی! پروردگار آسمانها و زمین، و پروردگار عرش بزرگ، پروردگار ما و همه ی چیز، شکافنده ی دانه و هسته، و فرود آورنده ی تورات و انجیل و فرقان، از شر هر آنچه که پیشانی اش در دست تو است به تو پناه می برم. الهی! توئی اول، قبل از تو چیزی نیست. و توئی آخر، بعد از تو چیزی نیست. تو آشکاری، و هیچ چیز آشکارتر از تو نیست. تو پنهانی، و هیچ چیز پنهان تر از تو نیست. الهی! وام های ما را ادا کن، و ما را از تنگدستی به غنا و توانگری برسان).

۱۰/۱۰۸ ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا، وَكَفَانَا، وَأَوَانَا، فَكَمْ مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤْوِيَّ))^(۲).

(تمام ستایش ها خدائی راست که ما را خورانید و نوشانید، و تمام امور را کفایت کرد و به ما جای پناه داد، براستی که چقدر از مردم هستند که هیچ گونه مددکار و پناه دهنده ای ندارند).

۱۱/۱۰۹ ((اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ، رَبَّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكَهٗ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِي، وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ وَشَرِّكَهٗ، وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا، أَوْ أُجْرَّهُ إِلَيْ مُسْلِمٍ))^(۳). (ترجمه آن در حدیث ۱۱/۸۵ بیان شد).

۱۳/۱۱۱ ((اللَّهُمَّ^(۴) أَسْلَمْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَالْجَنَاتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنَاجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، أَمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ))^(۵).

(بار الها! جانم را به تو سپردم، و کار خود را به تو تفویض نمودم، و چهره ام را به سوی تو گرداندم، و به تو اتکا کردم، در حالی که به نعمت های تو امیدوارم و از عذابت بیم ناکم، به جز تو پناهگاهی و جای نجاتی ندارم. الهی! به کتابی که تو نازل فرمودی، و پیامبری که تو مبعوث کردی، ایمان آوردم).

«۲۹» دعای هنگام غلتیدن از پهلوی به پهلوی در شب

(۱) مسلم ۲۰۸۴/۴.

(۲) مسلم ۲۰۸۵/۴.

(۳) أبو داود ۳۱۷/۴، ونگا: صحیح سنن الترمذی ۱۴۲/۳.

(۴) زمانی که خواستی به رختخواب بروی، مانند وضوی نماز، وضو گرفته سپس بر پهلوی راست بخواب و بگو: ... (حدیث).

(۵) رسول الله ص برای کسی که این دعا را بگوید فرمود: «فَإِنْ مِتُّ، مِتُّ عَلَى الْفِطْرَةِ». «اگر بمیری، بر فطرت [مسلمانی] مرده ای». البخاری مع الفتح ۱۱۳/۱۱ و مسلم ۲۰۸۱/۴.

۱۱۲ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ))^(۱).

(هیچ معبودی بجز الله «بحق» یکتا و قادر مطلق، وجود ندارد. پروردگار آسمان ها و زمین و آنچه در میان آنهاست، خداوند شکست ناپذیر، بسیار آمرزنده).

«۳۰» دعای موقع هول و هراس و پریشانی هنگام خواب

۱۱۳ ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ، وَشَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَخْضِرُونَ))^(۲).

(به وسیله ی کلمات کامل الهی از خشم و مجازات او، بدی بندگانش و سوسه های شیاطین و از اینکه آنها نزد من بیایند به خدا پناه می برم).

«۳۱» اعمالی که پس از دیدن رؤیا یا خواب بد باید انجام گیرد

۱/۱۱۴ ((يَنْفُثُ عَنْ يَسَارِهِ)) (ثَلَاثًا)^(۳).

(سه بار به طرف چپ خود فوت کند [فوتی که با کمی رطوبت آب دهان همراه باشد]).

۲/۱۱۴ ((يَسْتَعِذُّ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَمِنْ شَرِّ مَا رَأَى (ثَلَاثَ مَرَّاتٍ))^(۴).

(سه بار از شیطان و از شر آنچه که دیده است به الله پناه برد).

۳/۱۱۴ ((لَا يُحَدِّثُ بِهَا أَحَدًا))^(۵).

(در مورد آن با کسی صحبت نکند).

۴/۱۱۴ ((يَتَحَوَّلُ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ))^(۶).

(پهلوی خود را جابجا کند).

۵/۱۱۵ ((يَقُومُ يُصَلِّي إِنْ أَرَادَ ذَلِكَ))^(۷).

(اگر خواست برخیزد و نماز بخواند).

«۳۲» دعای قنوت در نماز وتر

(۱) الحاکم ۵۴۰/۱ و آنرا صحیح دانسته، و الذهبی با او موافقت کرده است، والنسائی در کتاب: اليوم والليلة، وابن السني، ونگا: صحيح الجامع ۲۱۳/۴.

(۲) أبو داود ۱۲/۴، ونگا: صحيح الترمذي ۱۷۱/۳.

(۳) مسلم ۱۷۷۲/۴.

(۴) مسلم ۱۷۷۲/۴، ۱۷۷۳.

(۵) مسلم ۱۷۷۲/۴.

(۶) مسلم ۱۷۷۳/۴.

(۷) مسلم ۱۷۷۳/۴.

۱/۱۱۶ ((اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، إِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ [وَلَا يَعْزُ مِنْ عَادَيْتَ]، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ))^(۱).

(الهی! مرا در زمره کسانی قرار ده که آنها را هدایت کره ای، و مرا جز کسانی قرار ده که به آن ها عافیت عطا فرمودی. الهی! مرا جزو کسانی قرار ده که تو یاور آنانی، و هر چه که به من عنایت فرموده ای، مبارکش بگردان، و مرا از قضای بد، حفاظت کن، توئی که حکم می کنی، احدی بر تو حاکمیت ندارد، همانا کسی که تو او را حمایت کنی، ذلیل و خوار نمی شود، و کسی که تو با او دشمنی کنی هرگز عزت نمی یابد. پروردگارا! تو بابرکت و بلندمرتبه هستی).

۲/۱۱۷ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمَعْفَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ، أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ))^(۲).

(الهی! از خشم تو به خشنودیت، و از عذاب تو به عفت، پناه می برم، از خشم تو به تو پناه می برم. الهی! من نمی توانم تو را آنطور که شایسته ای، مدح کنم، تو آنچنانی که خود را مدح کرده ای).

۳/۱۱۸ ((اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْبُدُكَ، وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ، وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَخْجِدُ، نَرْجُو رَحْمَتَكَ، وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَافِرِينَ مُلْحَقٌ، اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغِيثُكَ، وَنَسْتَغْفِرُكَ، وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْحَمْدَ، وَلَا نَكْفُرُكَ، وَنُؤْمِنُ بِكَ، وَنَخْضَعُ لَكَ، وَنَخْلَعُ مِنْ يَكْفُرُكَ))^(۳).

(بار الها! فقط تو را بندگی می کنیم، و برای تو نماز می خوانیم، و تو را سجده می نمائیم، و به سوی تو تلاش می کنیم «عملی انجام می دهیم که به تو نزدیک شویم» و به رحمت تو امیدواریم، و از عذاب تو می ترسیم، هر آینه عذاب به کفار خواهد رسید.

بار الها! از تو مدد می جوییم، و آمرزش می خواهیم، و برای تو ثنای نیک می گوئیم، و به تو کفر نمی ورزیم، و به تو ایمان می آوریم، و برای تو خشوع می کنیم، و از کسی که به تو کفر می روزد، کناره می گیریم).

«۳۳» ذکر پس از سلام نماز وتر

۱۱۹ سه بار ((سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ)) بگوید و بار سوم با صدای بلند و کشیده ((رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ)) را به آن بیفزاید^(۱).

(۱) أصحاب السنن الأربعة وأحمد والدرامي والحاكم والبيهقي، و آنچه بین دو گروه است از بیهقی روایت شده است. ونگا: صحیح الترمذی ۱/۴۴ و صحیح ابن ماجه ۱/۱۹۴ و إرواء الغلیل اثر ألبانی ۲/۱۷۲.

(۲) أصحاب السنن الأربعة وأحمد. ونگا: صحیح الترمذی ۳/۱۸۰ و صحیح ابن ماجه ۱/۱۹۴ و الإرواء ۲/۱۷۵.

(۳) البيهقي در کتاب السنن الکبری و سندش را صحیح دانسته ۲/۲۱۱ و شيخ ألبانی در کتاب إرواء الغلیل گفته سندش صحیح است ۲/۱۷۰ و آنرا به عمر س نسبت داده است.

۱/۱۲۰ ((اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ أُمِّكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَاضٍ فِيَّ حُكْمُكَ، عَدْلٌ فِيَّ قَضَاؤُكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي)).^(۲)

(الهی! من بنده ی تو و فرزند بنده و کنیز تو هستم، پیشانی من «زمامم» در دست تو است، فرمان تو در حق من نافذ است، فیصله ات در حق من عین عدالت است. الهی! من بوسیله ی هر اسمی که خود را با آن مسمی کرده ای، یا در کتابت نازل کرده ای، یا به یکی از مخلوقات تعلیم داده ای، یا ترجیح داده ای که نزد تو در علم غیب بماند، از تو مسألت می نمایم که قرآن را بهار دل، نور سینه، برطرف کننده ی غم و اندوه من بگردانی).

۲/۱۲۱ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ)).^(۳)

(بار الها! من از غم و اندوه، و ناتوانی و سستی، بخل و ترس، سنگینی وام، غلبه ی مردان، به تو پناه می برم).

«۳۵» دعا به هنگام مشقت

۱/۱۲۲ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ)).^(۴)

(هیچ معبودی بجز خدای بزرگ و بردبار وجود ندارد. هیچ معبودی جز الله که پروردگار عرش بزرگ است وجود ندارد. هیچ معبودی به جز الله که پروردگار آسمان ها و زمین و عرش گرامی است وجود ندارد).

۲/۱۲۳ ((اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ)).^(۵)

(ای الله! به رحمت تو امیدوارم، مرا به اندازه ی یک چشم به هم زدن به حال خودم وامگذار، و تمام امورم را اصلاح کن، بجز تو معبود دیگری وجود ندارد).

(۱) النسائي ۲۴۴/۳ والدار قطني وغيرهما، و بين دو گروه از دارقطنی است ۳۱/۲ وسندش صحيح است. نگا: كتاب زاد المعاد تحقيق شعيب الأرنؤوط و عبد القادر الأرنؤوط ۳۳۷/۱.

(۲) أحمد ۳۹۱/۱ و ألباني أنرا صحيح دانسته است.

(۳) البخاري ۱۵۸/۷ رسول الله ص این دعا بسیار می خواندند، نگا: البخاري مع الفتح ۱۷۳/۱۱.

(۴) البخاري ۱۵۴/۷ ومسلم ۲۰۹۲/۴.

(۵) أبو داود ۳۲۴/۴ وأحمد ۴۲/۵، ألباني در صحيح أبو داود آنرا حسن دانسته است ۹۵۹/۳.

۳/۱۲۴ ((لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ))^(۱).

(هیچ معبودی به جز تو «بحق» وجود ندارد، پاک و منزّه هستی و من از زمره ی ستمکاران بودم).

۴/۱۲۵ ((اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا))^(۲).

(الله، الله پروردگار من است و هیچ چیزی را برای او شریک قرار نمی دهم).

«۳۶» دعای هنگام روبرو شدن با دشمن یا صاحب قدرت

۱/۱۲۶ ((اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ))^(۳).

(الهی! ما تو را در برابرشان «دشمنان» قرار می دهیم و از شرارت های آن ها به تو پناه می آوریم).

۲/۱۲۷ ((اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضِدِي، وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَجُولُ، وَبِكَ أَصُولُ، وَبِكَ أُقَاتِلُ))^(۴).

(الهی! تو یار و مددکار من هستی، به کمک تو تاخت و تاز می نمایم، و به کمک تو «بر دشمنان» حمله می کنم، و با

مدد تو می جنگم).

۳/۱۲۸ ((حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ))^(۵).

(الله برای ما کافی است، و بهترین کارساز است).

«۳۷» دعای کسی که از ظلم فرمانروا می ترسد

۱/۱۲۹ ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي جَارًا مِنْ فُلَانِ ابْنِ فُلَانٍ، وَأَخْزَايَهُ مِنْ خَلَائِقِكَ، أَنْ يَفْرُطَ

عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ أَوْ يَطْغَى، عَزَّ جَارُكَ، وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ))^(۶).

(یا الله! ای پروردگار هفت آسمان، پروردگار عرش بزرگ، در برابر فلانی فرزند فلانی و دار و دسته اش که از مخلوقات

تو هستی، پناه من باش، از اینکه کسی از آنها بر من ظلم کند، یا طغیان نماید، زیرا هرکس به تو پناه آورد، عزّت می یابد،

همانا ستایش تو والا است و جز تو معبودی «بحق» نیست).

(۱) الترمذی ۵۲۹/۵ و حاکم آنرا صحیح دانسته و ذهبی ۵۰۵/۱ با حاکم موافقت کرده است، ونگا: صحیح الترمذی ۱۶۸/۳.

(۲) أبو داود ۸۷/۲ ونگا: صحیح ابن ماجه ۳۳۵/۲.

(۳) أبو داود ۸۹/۲، و حاکم آنرا صحیح دانسته و ذهبی موافقت کرده است ۱۴۲/۲.

(۴) أبو داود ۴۲/۳ و الترمذی ۵۷۲/۵، ونگا: صحیح الترمذی ۱۸۳/۳.

(۵) البخاری ۱۷۲/۵.

(۶) البخاری در کتاب: الأدب المفرد شماره ی ۷۰۷، و البانی در کتاب صحیح الأدب المفرد به شماره ی ۵۴۵ آنرا صحیح دانسته است.

۲/۱۳۰ ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعًا، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَخْذَرُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمُمْسِكِ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعْنَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، مِنْ شَرِّ عَبْدِكَ فَلَانٍ، وَجُنُودِهِ وَاتِّبَاعِهِ وَأَشْيَاعِهِ مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ، اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَارًا مِنْ شَرِّهِمْ، جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَعَظُّ جَارُكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ))^(۱).

(الله بزرگتر از همه است، الله از تمام مخلوقاتش با عزت تر است، الله از آنچه که من می ترسم و پرهیز می کنم، نیرومندتر است، اوست که هفت آسمان را از این که بر زمین بیفتند، نگه می دارد، و آسمان بر زمین نمی افتد مگر به اجازه ی او. بار الها! از شرّ فلان بنده ات و لشکریان، پیروان و طرفداران جن و انس اش، تو پناه من باش. چرا که ثنای تو والاست و هرکس به تو پناه آورد، عزّت می یابد و ستایش تو نیکو است و پناهنده به تو باعزّت است و نامت مبارک است و بجز تو معبود دیگری «بحق» وجود ندارد).

«۳۸» دعای علیه دشمن

۱۳۱ ((اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، سَرِيعَ الْحِسَابِ، اهْزِمِ الْأَخْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلْزِلْهُمْ))^(۲).

(پروردگار! ای فرودآورنده ی کتاب، و ای سریع الحساب! دشمنان را شکست بده. الهی! آنها را شکست بده و متزلزل بگردان).

«۳۹» دعای کسی که از گروهی می ترسد

۱۳۲ ((اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ))^(۳).

(ای الله! تو در برابر دشمنان بهر طریق که می خواهی، مرا کفایت فرما).

«۴۰» دعای کسی که در ایمان دچار شک و وسوسه شده است

۱/۱۳۳ ((يَسْتَعِذُّ بِاللَّهِ))^(۴).

(به الله پناه ببرد).

۲/۱۳۳ ((يَنْتَهِي عَمَّا شَكَّ فِيهِ))^(۵).

(آنچه را که در آن، به شک افتاده است رها کند).

(۱) البخاري در كتاب: الأدب المفرد شماره ی ۷۰۸ و ألباني در كتاب صحيح الأدب المفرد به شماره ی ۵۴۶ آنرا صحيح دانسته است.

(۲) مسلم ۱۳۶۲/۳.

(۳) مسلم ۲۳۰۰/۴.

(۴) البخاري مع الفتح ۳۳۶/۶ و مسلم ۱۲۰/۱.

(۵) البخاري مع الفتح ۳۳۶/۶ و مسلم ۱۲۰/۱.

۳/۱۳۴ يقول ((أَمَنْتُ بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِ))^(۱).

بگویند: (به الله و فرستادگانش ایمان آوردم).

۴/۱۳۵ این آیه را بخواند:

(او اوّل است که آغازی ندارد، و آخر است که پایانی ندارد، و آشکار است که همه چیز بر او دلالت دارد، و پنهان است که حواس انسان بر او احاطه ندارد، او به همه چیز آگاه است).

«۴۱» دعا برای ادای قرض و بدهی

۱/۱۳۶ ((اللّٰهُمَّ اكْفِنِيْ بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِنِيْ بِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ))^(۲).

(ای الله! مرا با رزق حلال، کفایت کن، و رزق حرام نصیبم مگردان، و با فضل خود از دیگران بی نیاز کن).

۲/۱۳۷ ((اللّٰهُمَّ إِنِّيْ أَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ الرِّجَالِ))^(۳).

(بار الها! من از غم و اندوه، ناتوانی و سستی، بخل و ترس و سنگینی بدهی، و غلبه ی مردان به تو پناه می برم).

«۴۲» دعای وسوسه در نماز و قرائت قرآن

۱۳۸ ((أَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ))^(۴) بگو و سه بار سمت چپ خود تف کن، یعنی فوت کن بطوی که همراه با کمی

از آب دهان باشد.

(من از شیطان رانده شده به الله پناه می برم).

«۴۳» دعا برای انجام کار مشکل

۱۳۹ ((اللّٰهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا وَأَنْتَ تَجْعَلُ الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا))^(۵).

(الهی! انجام هیچ کاری آسان نیست مگر آن را تو آسان بگردانی و توئی که هرگاه بخواهی، مشکل را آسان می گردانی).

«۴۴» آنچه که مرکب گناه باید بگویند و انجام دهد

۱۴۰ ((مَا مِنْ عَبْدٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا فَيُحْسِنُ الطُّهُوْرَ، ثُمَّ يَقُوْمُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ، ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ إِلَّا غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ))^(۱).

(۱) مسلم ۱۱۹/۱ - ۱۲۰.

(۲) الترمذی ۵۶۰/۵، ونگا: صحیح الترمذی ۱۸۰/۳.

(۳) البخاری ۱۵۸/۷.

(۴) مسلم ۱۷۲۹/۴ از حدیث عثمان بن ابی العاص س و در آن آمده: من این عمل را انجام دادم و خداوند آن وسوسه را از من دور کرد.

(۵) ابن حبان در صحیحش به شماره ی ۲۴۲۷ «موارد» وابن السنی شماره ی ۳۵۱، و حافظ ابن حجر گفت: این حدیث صحیح است، و عبد القادر الأرناؤوط در کتاب:

تخریج الأذکار للنووی ص ۱۰۶ آنرا صحیح دانسته است.

هر بنده ای که مرتکب گناهی شد، سپس خوب وضو گرفت و دو رکعت نماز خواند و از خدا طلب آمرزش نمود، خداوند او را می بخشد).

«۴۵» دعای طرد شیطان و وسوسه هایش

۱/۱۴۱ ((الاستِعَاذَةُ بِاللَّهِ مِنْهُ))^(۲).

(پناه بردن از شیطان به الله).

۲/۱۴۲ ((الْأَذَانُ))^(۳). (أَذَانٌ گفتم).

۳/۱۴۳ ((الْأَذْكَارُ وَقِرَاءَةُ الْقُرْآنِ))^(۴).

(با ذکر و قرائت قرآن).

«۴۶» دعای هنگام حادثه ی ناگوار و یا شکست در کار

۱۴۴ ((قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ))^(۵).

(همان پیش آمد که تقدیر الله بود، هر چه الله بخواهد، همان می شود).

«۴۷» تبریک به کسی که صاحب فرزند شده و جواب آن

۱۴۵ کسی که صاحب فرزندى شد، به او بگوید: ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ لَكَ، وَشَكَرْتَ الْوَاهِبَ، وَبَلَغَ أَشُدَّهُ، وَرَزَقْتَ

بِرَّهُ)). و او در جواب بگوید: ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا، وَرَزَقَكَ مِثْلَهُ، وَأَجْزَلَ ثَوَابِكَ))^(۶).

(خداوند در آن چه که به تو عنایت کرده است، برکت بدهد، به تو توفیق شکرگزاری عطا فرماید، و امیدوارم که فرزندت به

کمال برسد و تو از نیکی او بهره مند شوی)، ترجمه ی پاسخ دعا: (برکت خداوند برای تو و بر تو باد! خداوند به تو پاداش نیک عطا

(۱) أبو داود ۸۶/۲ و الترمذی ۲۵۷/۲ و ألبانی در صحیح أبي داود ۲۸۳/۱ آنرا صحیح دانسته است.

(۲) أبوداود ۲۰۶/۱ و الترمذی، نگا: صحیح الترمذی ۷۷/۱، و سورة المؤمنون آیه ۹۸ - ۹۹.

(۳) مسلم ۲۹۱/۱ و البخاری ۱۵۱/۱.

(۴) پیامبر ص فرمودند: «لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ مَقَابِرَ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْفُرُ مِنَ الْبَيْتِ الَّذِي تُقْرَأُ فِيهِ سُورَةُ الْبَقَرَةِ». مسلم ۵۳۹/۱. خانه هایتان را به قبرستان تبدیل نکنید، چرا که شیطان از خانه ای که در آن سوره ی بقره خوانده شود، فرار می کند». و همچنین با اذکار صبح و شام و خواب و بیداری و داخل شدن به خانه و خارج شدن از آن و اذکار داخل شدن به مسجد و خروج از آن، و سایر اذکار وارده در قرآن و سنت، مانند خواندن آیه الكرسي، و دو آیه ی سوره ی بقره هنگام خوابیدن، شیطان فرار می کند، و هرکس صد بار این ذکر «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» را بخواند در آن روز برایش سیری در برابر شیطان می شود.

(۵) رسول الله ص می فرماید: «الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ، احْرَصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعِزْ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ وَإِنْ أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ». مسلم ۲۰۵۲/۴. «مؤمن قوی نزد خدا از مؤمن ضعیف بهتر و محبوب تر است، و در هر يك از آنها «مؤمن قوی و ضعیف» خیری نهفته است، پس حریص انجام کاری باش که به تو سودی برسد، و از خدا کمک بخواه و احساس عجز مکن، و اگر به مصیبتی گرفتار شدی مگو: اگر چنین می کردم، چنین و چنان می شد، بلکه بگو: همان پیش آمدی که تقدیر خدا بود، هر چه الله بخواهد، همان می شود، زیرا این اگرها، راه را بر شیطان باز می کنند».

(۶) نگا: الأذکار اثر النووي ص ۳۴۹، و صحیح الأذکار نووی، أثر سليم الهلالي ۷۱۳/۲.

فرماید و مانند این را نیز به تو بدهد و ثوابت را افزون فرماید).

«۴۸» دعا برای محافظت فرزند

۱۴۶- رسول الله ص با خواندن این کلمات، حسن و حسین م را به خدا می سپرد تا آنها را حفاظت کند: ((أَعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ))^(۱).

(من شما دو نفر «حسن و حسین م» را به وسیله ی کلمات کامل الله از بدی هر شیطان و جانور زهردار و زخم چشم به حفظ خدا می سپارم).

«۴۹» دعا برای مریض هنگام عیادتش

۱/۱۴۷ ((لَا بَأْسَ طَهُورٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ))^(۲).

(هیچ باکی نیست، این بیماری به خواست خداوند، پاک کننده ی «گناهان» است).

۲/۱۴۸ ((أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ)). (هفت بار بخواند)^(۳).

(از خداوند عظیم، پروردگار عرش بزرگ، می خواهم که تو را شفا دهد).

«۵۰» فضیلت عیادت مریض

قال رسول الله ص: ((إِذَا عَادَ الرَّجُلُ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مَشَى فِي خِرَافَةِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَجْلِسَ فَإِذَا جَلَسَ غَمَرَتْهُ الرَّحْمَةُ، فَإِنْ كَانَ غُدُوَّةً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُمْسِيَ، وَإِنْ كَانَ مَسَاءً صَلَّى عَلَيْهِ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ حَتَّى يُصْبِحَ))^(۴).

رسول الله ص فرمودند: (هرگاه مردی به عیادت برادر مسلمانش برود، تا وقتی که آنجا می رود و می نشیند، در میان میوه های چیده شده ی بهشت، قدم بر می دارد، پس زمانی که آنجا نشست، رحمت او را فرا می گیرد، و اگر هنگام صبح به عیادت برود، هفتاد هزار ملائکه تا شب بر او درود می فرستند، و اگر شب به عیادت برود، هفتاد هزار ملائکه تا صبح بر او درود می فرستند).

«۵۱» دعای مریضی که از زندگی ناامید شده

(۱) البخاري ۱۱۹/۴ از حدیث ابن عباس م.

(۲) البخاري مع الفتح ۱۱۸/۱۰.

(۳) مسلمانی که به عیادت مریضی برود که اجلش فرا نرسیده است، و این دعا را هفت بار بر او بخواند، مریش شفا می یابد. الترمذي وأبو داود، ونگا: صحیح الترمذي ۲/۲۱۰ و صحیح الجامع ۵/۱۸۰.

(۴) الترمذي وابن ماجه وأحمد، ونگا: صحیح ابن ماجه ۴/۱۴۴ و صحیح الترمذي ۱/۲۸۶، وأحمد شاکر آنرا صحیح دانسته است.

۱/۱۵۰ ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِيْ وَارْحَمْنِيْ وَأَلْحِقْنِيْ بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى))^(۱).

بار الها! مرا ببخش، و بر من رحم کن، و مرا به رفیق اعلی ملحق ساز. «یعنی رسول الله ص، پیامبران لای، ملائکه و بندگان صالح».

۲/۱۵۱ ((جَعَلَ النَّبِيُّ ص عِنْدَ مَوْتِهِ يُدْخِلُ يَدَيْهِ فِي الْمَاءِ فَيَمْسَحُ بِهِمَا وَجْهَهُ وَيَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ لِلْمَوْتِ لَسَكْرَاتٍ))^(۲).

پیامبر ص هنگام مرگ دست هایش را در آب فرو می برد و صورتش را با آنها مسح می کرد و می فرمود: هیچ معبودی بجز الله «بحق» وجود ندارد، همانا مرگ دارای سختی و دشواری است).

۳/۱۵۲ و همچنین این دعا را می خواند: ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ،

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))^(۳). ترجمه اش در اذکار قبل بیان شده است.

«۵۲» تلقین لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ به شخص در حال احتضار

۱۵۳ ((مَنْ كَانَ آخِرُ كَلَامِهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ))^(۴).

(هرکس آخرین کلامش لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ باشد، وارد بهشت می گردد).

«۵۳» دعای انسان مصیبت زده

۱۵۴ ((إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ أَجِرْنِي فِي مُصِيبَتِي وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا))^(۵).

(بدون تردید ما از آن الله هستیم و بازگشت همه ی ما بسوی اوست. الهی! مرا در مقابل مصیبت، پاداش ده، و در عوض آن چیز بهتری به من عنایت فرما).

«۵۴» دعای بعد از خروج روح و بستن چشمان میت

۱۵۵ ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ (بِاسْمِهِ) وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيِّينَ، وَأَخْلِفْهُ فِي عَقِبِهِ فِي الْغَابِرِينَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ،

وَأَفْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ))^(۶).

(۱) البخاري ۱۰/۷ و مسلم ۱۸۹۳/۴.

(۲) البخاري مع الفتح ۴/۸ و در حدیث مسوآك زدن نیز بیان شده است.

(۳) الترمذي وابن ماجه، و ألباني آنرا صحیح دانسته است، ونگا: صحیح الترمذي ۱۰۲/۳، و صحیح ابن ماجه ۳۱۷/۲.

(۴) أبو داود ۱۹۰/۳، ونگا: صحیح الجامع ۴۳۲/۵.

(۵) مسلم ۶۳۲/۲.

(۶) مسلم ۶۳۴/۲.

(ای الله! فلان را ببخشای (نامش را بزبان آورد)، و درجه ی او را در میان هدایت یافتگان، رفیع بگردان، و فرزندانش را در میان بازماندگان، سرپرستی کن، و ما و او را ببخشای، ای پروردگار جهانیان، یا الله! قبرش را وسیع و منور بگردان).

«۵۵» دعا برای میت در نماز جنازه

۱/۱۵۶ ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الثَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِزَّهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ [وَعَذَابِ النَّارِ])^(۱).

(بار الها! او را ببخش، و بر او رحم کن، و عافیت نصیبش بگردان، و از وی گذشت کن. الهی! میهمانی او را گرامی بدار، و قبرش را وسیع بگردان، و او را با آب و برف و تگرگ بشوی، و از گناهان، چنان پاکش بگردان که لباس سفید را از آلودگی، پاک و تمیز می گردانی. پروردگارا! به او خانه ای بهتر از خانه اش، و خانواده ای بهتر از خانواده اش، و همسری بهتر از همسرش، عنایت بفرما، و او را وارد بهشت کن، و از عذاب قبر و دوزخ پناهش ده).

۲/۱۵۷ ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا، وَشَاهِدِنَا، وَغَائِبِنَا وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا، وَذَكَرْنَا وَأُنْثَانَا. اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ، وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى الْإِيمَانِ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ))^(۲).

(الهی! زنده و مرده، حاضر و غایب، کوچک و بزرگ، مرد و زن ما را مورد آمرزش قرار دهد، یا الله! هرکسی را از میان ما زنده نگه می داری بر اسلام زنده اش نگاه دار، و هرکسی را میرانی بر ایمان بمیران. بار الها! از اجر این متوفی ما را محروم مگردان، و بعد از وی ما را گمراه نکن).

۳/۱۵۸ ((اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانًا بَنَ فُلَانٍ فِي ذِمَّتِكَ، وَحَبْلُ جَوَارِكَ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ، فَاعْفُ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ))^(۳).

(یا الله! همانا فلان پسر فلان در امان و پناه تو است، پس او را از فتنه ی قبر و عذاب دوزخ نجات بده، بدون شک تو اهل وفا و حق هستی. الها! او را ببخشای و بر وی رحم کن، همانا تو بخشاینده و مهربانی).

۴/۱۵۹ ((اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ أَحْتَاجُ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ))^(۱).

(۱) مسلم ۶۶۳/۲. و اگر میت مؤنث باشد از ضمیر مؤنث استفاده می شود: «اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهَا وَارْحَمْهَا وَ...». (مترجم).

(۲) ابن ماجه ۴۸۰/۱ و أحمد ۳۶۸/۲، ونگا: صحیح ابن ماجه ۲۵۱/۱.

(۳) ابن ماجه، ونگا: صحیح ابن ماجه ۲۵۱/۱، و أبو داود ۲۱۱/۳.

ای الله! این شخص بنده ی تو و فرزند کنیز تو است که به رحمت تو نیازمند است، و تو از عذاب دادن او بی نیازی، اگر نیکوکار است بر نیکی هایش بیفزای، و اگر بدکار است از او گذشت بفرما).

«۵۶» دعا در نماز میت برای کودک

۱۶۰ ((اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ))^(۲).

خداوند! او را از عذاب قبر پناه ده).

اگر دعای زیر را خواند هم خوب است:

((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطًا وَذُخْرًا لِوَالِدَيْهِ، وَشَفِيعًا مُجَابًا. اللَّهُمَّ ثَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا وَأَعْظِمْ بِهِ أَجُورَهُمَا، وَأَلْحِقْهُ بِصَالِحِ الْمُؤْمِنِينَ، وَاجْعَلْهُ فِي كِفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ، وَفِيهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ، وَأَبْدِلْهُ ذَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَأَسْلَافِنَا، وَأَفْرَاطِنَا، وَمَنْ سَبَقَنَا بِالْإِيمَانِ))^(۳).

خدایا! او را میزبان و ذخیره و شفاعت کننده ای که شفاعتش قبول شود برای پدر و مادرش قرار بده. خدایا! بوسیله ی او ترازوی حسنات پدر و مادرش را سنگین بگردان، و بر پاداش آنها بیفزای، و او را به مؤمنان نیکوکار ملحق بگردان، و در کفالت ابراهیم؛ قرار ده، و به رحمت خود از عذاب دوزخ حفظ کن، و خانه ای بهتر از خانه اش، و خانواده ای بهتر از خانواده اش به او عطا فرما، خدایا! گذشتگان و کسانی را که پیش از ما رفته اند و آنهایی را که در ایمان بر ما سبقت جسته اند بیامرز).

۲/۱۶۱ ((اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا، وَسَلَفًا، وَأَجْرًا))^(۴).

خدایا! او را برای ما میزبان و ذخیره و ثوابی قرار ده).

«۵۷» دعای تسلیت گفتن

۱۶۲ ((إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أُعْطِيَ وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُّسَمًّى ... فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ))^(۵).

(۱) الحاکم و آنرا صحیح دانسته و ذهبی با او موافقت کرده است ۳۵۹/۱، ونگا: أحكام الجنائز اثر البانی ص ۱۲۵.

(۲) سعید بن المسیب: می گوید: پشت سر ابو هریره س بر کودکی نماز خواندم که هرگز مرتکب گناه و اشتباهی نشده بود و شنیدم که وی گفت: «اللَّهُمَّ أَعِذْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ». مالک در کتاب: الموطأ ۲۸۸/۱ و ابن ابی شیبہ در کتاب: المصنف ۳/ ۲۱۷ و البیهقی ۹/۴، و شعیب الأرناؤوط سندش را در تحقیق کتاب: شرح السنة اثر امام البخاری ۳۵۷/۵ صحیح دانسته است.

(۳) نگا: المغنی لابن قدامة ۴۱۶/۳ و کتاب: الدروس المهمة لعامة الأمة لابن باز ص ۱۵.

(۴) امام الحسن سوره ی فاتحه را بر کودک می خواند و سپس ذکر مذکور را می خواند. البخاری في شرح السنة ۳۵۷/۵، و عبد الرزاق شماره ی ۶۵۸۸، و البخاری بطور تعلیق در کتاب الجنائز، ۶۵ باب: قراءة فاتحة الكتاب على الجنابة ۱۱۳/۲ آورده است.

(۵) البخاری ۸۰/۲ و مسلم ۶۳۶/۲.

(همانا آنچه را که خداوند گرفت، از آن خودش بود، و آنچه را که داده است نیز مال خود او می باشد، مسلماً هر چیز، میعاد معینی دارد، لذا باید صبر کنی و امید ثواب داشته باشی).

((أَعْظَمَ اللَّهُ أَجْرَكَ وَأَحْسَنَ عَزَاكَ وَغَفَرَ لِمَيِّتِكَ))^(۱).

(الله! اجرت را بزرگ گرداند و عزایت را نیکو کند، و میّت را بیامرزد). و اگر دعای فوق را بخواند خوب است.

«۵۸» دعا هنگام نهادن میّت در قبر

۱۶۳ ((بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ))^(۲).

(به نام الله و طبق سنت رسول الله ص میّت را در قبر می گذارم).

«۵۹» دعای بعد از دفن میّت

۱۶۴ ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ ثَبِّتْهُ))^(۳).

(بار الها! او را بیامرزد و او را [در پاسخ به سوالات منکر و نکیر] ثابت قدم بدار).

«۶۰» دعای زیارت قبور

۱۶۵ ((السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ، مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ [وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنَّا وَالْمُسْتَأْخِرِينَ] أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ))^(۴).

(سلام بر شما ای اهل این منزل، که مؤمن و مسلمان هستید، همانا ما نیز - إن شاء الله - به شما ملحق خواهیم شد، و خداوند بر گذشتگان و آیندگان ما رحم کند، از خدا برای خودمان و شما عافیت می طلبیم).

«۶۱» دعا هنگام وزیدن باد

۱/۱۶۶ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا))^(۵).

(بار الها! من از تو خیر این باد را می خواهم، و از شرّ آن به تو پناه می برم).

(۱) الأذکار اثر امام نووي ص ۱۲۶.

(۲) أبو داود ۳/۳۱۴ با سند صحيح وأحمد با لفظ «بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ». و سند آن صحيح است.

(۳) رسول الله ص پس از دفن میت قدری درنگ می کرد و می فرمود: «اسْتَغْفِرُوا لِأَخِيكُمْ وَسَلُّوا لَهُ التَّثْبِيتَ فَإِنَّهُ الآنَ يُسْأَلُ». «برای برادران طلب آمرزش کنید و دعا کنید تا خداوند او را ثابت و استوار نگه دارد، زیرا اکنون از او سؤال می شود». أبو داود ۳/۳۱۵ والحاكم و آنرا صحيح دانسته و ذهبي با حاكم موافقت کرده است ۱/۳۷۰.

(۴) مسلم ۲/۶۷۱، وابن ماجه و لفظ از ابن ماجه است ۱/۴۹۴ از بریده س، و آنچه بين كروشه است از حديث عائشه ل در صحيح مسلم ۲/۶۷۱ روایت شده است.

(۵) أبو داود ۴/۳۲۶، وابن ماجه ۲/۱۲۲۸، ونگا: صحيح ابن ماجه ۲/۳۰۵.

۲/۱۶۷ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ))^(۱).

(الهی! من از تو خیر این باد، و خیر آنچه را که در آن قرار دارد، و خیر آنچه را که این باد برای آن فرستاده شده است، مسألت می نمایم، و از شرّ این باد، و شرّ آنچه در آن قرار دارد، و شرّ آنچه برای آن فرستاده شده است، به تو پناه می برم).

«۶۲» دعای موقع رعد و برق

۱۶۸ ((سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خِيفَتِهِ))^(۲).

(پاک و منزّه است آن ذاتی که رعد، پاکی اش را بیان می نماید و او را ستایش می کند، و فرشتگان نیز از بیم او، تسبیح می گویند).

«۶۳» دعای طلب باران

۱/۱۶۹ ((اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُغِيثًا مَرِيئًا مَرِيئًا، نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ، عَاجِلًا غَيْرَ أَجَلٍ))^(۳).

(الهی! به ما بارانی عطا فرما که باعث نجات گردد، گوارا و با خیر و برکت باشد، مفید و بدون ضرر باشد، زود ببارد و دیر نکند).

۲/۱۷۰ ((اللَّهُمَّ اغْنِنَا، اللَّهُمَّ اغْنِنَا، اللَّهُمَّ اغْنِنَا))^(۴).

(بار الها! بر ما باران ببار، بر ما باران ببار، بر ما باران ببار).

۳/۱۷۱ ((اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ، وَبَهَائِمَكَ، وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ، وَأَخْيِ بَلَدَكَ الْمَيِّتَ))^(۵).

(الهی! بندگانت و حیوانات را سیراب بگردان، پروردگارا! رحمت خود را بگستران و زمین مرده ات را زنده بگردان).

«۶۴» دعای هنگام باریدن باران

۱۷۲ ((اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا))^(۶).

(بار الها! باران بسیار و سودمند نازل فرما).

«۶۵» ذکر پس از باریدن باران

(۱) مسلم ۶۱۶/۲، البخاری ۷۶/۴.

(۲) عبد الله بن الزبير م هنگامي که صدای رعد و برق را می شنید سخن گفتن را ترك کرده و دعای فوق را می خواند. الموطأ ۹۹۲/۲ وألبانی گفته این حدیث صحیح و سندش منسوب به صحابه است.

(۳) أبو داود ۳۰۳/۱ وألبانی در صحیح أبي داود ۲۱۶/۱ آنرا صحیح دانسته است.

(۴) البخاری ۲۲۴/۱، مسلم ۶۱۳/۲.

(۵) أبو داود ۳۰۵/۱، وألبانی در صحیح أبي داود ۲۱۸/۱ آنرا حسن دانسته است.

(۶) البخاری مع الفتح ۵۱۸/۲.

۱۷۳ ((مُطَرِّنا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ))^(۱).

(به فضل و رحمت الله بر ما باران نازل شد).

«۶۶» دعا هنگام باران زیاد

۱۷۴ ((اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالْظُرَابِ، وَبُطُونِ الْأَوْدِيَةِ، وَمَنَايِبِ الشَّجَرِ))^(۲).

(بار الها! باران را به اطراف ما بباران، نه بر ما، ای الله! باران را بر روی تپه ها و کوهها، ودره ها و محل روئیدن درختان

بباران).

«۶۷» دعای رؤیت هلال (ماه نو)

۱۷۵ ((اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ، وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيقِ لِمَا تُحِبُّ رَبَّنَا وَتَرْضَى، رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ))^(۳).

(الله اکبر، ای الله! ماه را با امنیت و ایمان و سلامت و اسلام و توفیق عملی که تو دوست داری و می پسندی، بر ما نو

کن، پروردگار ما و پروردگار تو ای ماه، الله است).

«۶۸» دعای هنگام افطار کردن

۱/۱۷۶ ((ذَهَبَ الظَّمْأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ، وَثَبَتَ الْأَجْرُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ))^(۴).

(تشنگی برطرف شد، رگها تر شدند و پاداش - این شاء الله - ثابت گشت).

۲/۱۷۷ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسَعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي))^(۵).

(الهی! من از تو بوسیله ی رحمتت که همه ی چیز را فراگرفته است، می خواهم که مرا بیامیزی).

«۶۹» دعای قبل از خوردن غذا

۱/۱۷۸ ((إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ، فَإِنْ نَسِيَ فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ: بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ))^(۶).

(هرگاه، یکی از شما خواست غذا بخورد (بِسْمِ اللَّهِ) بگوید، و اگر در اول غذا خوردن فراموش کرد بگوید (بِسْمِ اللَّهِ فِي أَوَّلِهِ

وآخِرِهِ).

(۱) البخاري ۲۰۵/۱، ومسلم ۸۳/۱.

(۲) البخاري ۲۲۴/۱، ومسلم ۶۱۴/۲.

(۳) الترمذي ۵۰۴/۵ والدارمي با همین لفظ ۳۳۶/۱، ونگا: صحيح الترمذي ۱۵۷/۳.

(۴) أبي داود ۳۰۶/۲ وغيره، ونگا: صحيح الجامع ۲۰۹/۴.

(۵) ابن ماجه ۵۵۷/۱ از دعای عبد الله بن عمرو م، والحافظ ابن حجر در تخريج كتاب: الأذکار آنرا حسن دانسته است. نگا: شرح الأذکار ۳۴۲/۴.

(۶) أبو داود ۳۴۷/۳، والترمذي ۲۸۸/۴، ونگا: صحيح الترمذي ۱۶۷/۲.

۲/۱۷۹ هرگاه خداوند به کسی طعامی عطا نمود بگوید: ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ)). (بار الها! این غذا را برای ما با برکت بگردان و بهتر از آن به ما عطا فرما).

و هر وقت خداوند به کسی شیر عطا نمود بگوید: ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ))^(۱).
(بار الها! این شیر را برای ما با برکت بگردان و آن را بیفزای).

«۷۰» دعای پایان غذا

۱/۱۸۰ ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ))^(۲).

(سپاس خدای را که این غذا را به من خورانید بدون اینکه من قدرت و توانی داشته باشم).

۲/۱۸۱ ((الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ غَيْرَ [مَكْفِيٍّ وَلَا] مُودَعٍ، وَلَا مُسْتَعْنَى عَنْهُ رَبَّنَا))^(۳).

(ستایش بسیار زیاد، پاکیزه و مبارک، خدایی را که بی نیاز است و درخواست از او همیشه ادامه دارد، و همه به او نیازمندند، پروردگارا! ستایش مان را قبول فرما).

«۷۱» دعای مهمان برای میزبان

۱۸۲ ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيْمَا رَزَقْتَهُمْ، وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ))^(۴).

(الهی! آنچه را که به ایشان ارزانی داشته ای، برکت ده و آنها را ببخش، و بر آنها رحم کن).

«۷۲» دعا برای کسی که به ما آب دهد یا قصد آب دادن داشته باشد

۱۸۳ ((اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي وَأَسْقِ مَنْ سَقَانِي))^(۵).

(الهی! بخوران به کسی که مرا خورانید، و بنوشان به کسی که مرا نوشانید).

«۷۳» دعای روزه دار برای خانواده ای که نزد آنان افطار کند

۱۸۴ ((أَفْطَرَ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلَ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ، وَصَلَّتْ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ))^(۶).

(روزه داران نزد شما افطار کنند، و نیکان غذایتان را بخورند، و فرشتگان بر شما درود بفرستند).

(۱) الترمذی ۵۰۶/۵، ونگا: صحیح الترمذی ۱۰۸/۳.

(۲) أصحاب السنن بجز النسائی، ونگا: صحیح الترمذی ۱۰۹/۳.

(۳) البخاری ۲۱۴/۶، و الترمذی با همین لفظ ۵۰۷/۵.

(۴) مسلم ۱۶۱۵/۳.

(۵) مسلم ۱۲۶/۳.

(۶) سنن أبي داود ۳۶۷/۳، وابن ماجه ۵۵۶/۱، والنسائي در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ی ۲۹۶ - ۲۹۸، و حدیث دلالت صریح دارد بر این که رسول الله ص هرگاه نزد خانواده ای افطار می کرد، این دعا را می خواند. و البانی در صحیح أبي داود ۷۳۰/۲ آنرا صحیح دانسته است.

«۷۴» دعای روزه دار که بر سفره حاضر شود و نخورد

۱۸۵ ((إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَلْيُجِبْ، فَإِنْ كَانَ صَائِمًا فَلْيُصَلِّ وَإِنْ كَانَ مُفْطِرًا فَلْيُطْعِمِ))^(۱). وَمَعْنَى فَلْيُصَلِّ، أَيْ فَلْيَدْعُ.
(هرگاه یکی از شما دعوت شد، اجابت کند. اگر روزه دار بود، دعا کند، و اگر نه، غذا بخورد).

«۷۵» اگر شخصی به روزه دار دشنام داد یا اهانت کرد بگوید:

۱۸۶ ((إِنِّي صَائِمٌ إِنْ صَائِمٌ))^(۲).

(من روزه ام، من روزه ام).

«۷۶» دعای دیدن میوه ی تازه

۱۸۷ ((اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدْنَانَا))^(۳).

(بار الها! در میوه های ما، شهر ما، و پیمانه های ما برکت عنایت فرما).

«۷۷» دعای عطسه و آداب آن

۱۸۸ هرگاه یکی از شما عطسه زد، بگوید: (الْحَمْدُ لِلَّهِ)، و برادر یا دوستی که می شنود بگوید: (يَرْحَمُكَ اللَّهُ)، و او در

جوابش بگوید: (يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ))^(۴).

«۷۸» جواب کافری که عطسه زند و خدا را ستایش کند

۱۸۹ ((يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحُ بَالَكُمْ))^(۵).

(خدا تو را هدایت کند و اصلاح نماید).

«۷۹» دعای تبریک ازدواج

(۱) مسلم ۱۰۵۴/۲.

(۲) البخاري مع الفتح ۱۰۳/۴، ومسلم ۸۰۶/۲.

(۳) مسلم ۱۰۰۰/۲.

(۴) البخاري ۱۲۵/۷.

(۵) الترمذي ۸۲/۵ وأحمد ۴۰۰/۴ وأبو داود ۳۰۸/۴، ونكا: صحيح الترمذي ۳۵۴/۲.

۱۹۰ ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ))^(۱).

(خداوند به شما برکت عنایت فرماید، و کار شما را بابرکت کند، و پیوندتان را مبارک و باعث خیر گرداند).

«۸۰» دعای کسی که ازدواج می کند و خادم یا شتری می خرد

۱۹۱ هرگاه یکی از شما ازدواج کرد یا خادمی خرید، بگوید: ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ))^(۲).

(بار اله! من از تو خیر او، خُلق و خوی نیکی اش را مسألت می نمایم و از بدی او و بدی خُلق و خویِش به تو پناه می برم)، هرگاه یکی از شما شتری خرید، دست بر کوهانش بکشد و دعای فوق را بخواند.

«۸۱» دعای قبل از همبستر با همسر

۱۹۲ ((بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا))^(۳).

(به نام الله! خدایا! ما را از شیطان دور بدار، و شیطان را از آنچه به ما عنایت می فرمائی [یعنی فرزند] محروم کن).

«۸۲» دعای هنگام خشم

۱۹۳ ((أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ))^(۴).

(از شیطان رانده شده به الله پناه می برم).

«۸۳» دعای دیدن شخصی که مبتلا به مصیبت باشد

۱۹۴ ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا))^(۵).

(ستایش خدایی را که از آنچه تو را بدان مبتلا ساخته و مرا از آن، عافیت بخشیده است، و بر بسیاری از مخلوقات، برتری داده است).

«۸۴» دعای مجلس

۱۹۵ ابن عمر م می گوید: رسول الله ص قبل از اینکه از مجلس برخیزد، آنطور که مردم می شمردند، صد بار این دعا را

می خواند: ((رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الْغَفُورُ))^(۶).

(۱) أصحاب السنن بجز النسائي، ونگا: صحيح الترمذي ۳۱۶/۱.

(۲) أبو داود ۲۴۸/۲ وابن ماجه ۶۱۷/۱، ونگا: صحيح ابن ماجه ۳۲۴/۱.

(۳) البخاري ۱۴۱/۶ ومسلم ۱۰۲۸/۲.

(۴) البخاري ۹۹/۷ ومسلم ۲۰۱۵/۴.

(۵) الترمذي ۴۹۳/۵ و ۴۹۴/۵، ونگا: صحيح الترمذي ۱۵۳/۳.

(۶) الترمذي وغيره، ونگا: صحيح الترمذي ۱۵۳/۳، وصحيح ابن ماجه ۳۲۱/۲ ولفظ حديث از ترمذي است.

(الهی! مرا بیمارز و توبه ام را بپذیر زیرا که تو بسیار توبه پذیر و بخشاینده ای).

«۸۵» دعای کفاره ی مجلس

۱۹۶ ((سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ))^(۱).

(خدایا! تو پاک و منزهی، تو را ستایش می کنم، و گواهی می دهم که بجز تو، معبود دیگری «بحق» وجود ندارد و از تو

آمرزش می خواهم و بسوی تو توبه می کنم).

«۸۶» جواب کسی که بگوید: غَفَرَ اللَّهُ لَكَ

۱۹۷ ((وَلَكَ))^(۲). (خداوند تو را هم ببخشد).

«۸۷» دعا برای کسی که به تو نیکی کرده است

۱۹۸ ((جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا))^(۳).

(خداوند به شما جزای خیر عطا فرماید).

«۸۸» اعمالی که باعث نجات شرّ دجال می شوند

۱۹۹ ((مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ عُصِمَ مِنَ الدَّجَالِ))^(۴).

((وَالْإِسْتِعَاذَةُ بِاللَّهِ مِنْ فِتْنَتِهِ عَقِبَ التَّشَهُّدِ الْآخِرِ مِنْ كُلِّ صَلَاةٍ))^(۵).

(هرکس ده آیه ی اوّل سوره ی کهف را حفظ کند از فتنه ی دجال محفوظ می ماند)، و همچنین (پناه

بردن به الله از فتنه ی دجال در تشهد اخیر هر نماز، باعث حفاظت از شرّ دجال می شود).

«۸۹» دعا برای کسی که می گوید: إِنِّي أُحِبُّكَ فِي اللَّهِ: (تو را بخاطر خدا دوست دارم)

۲۰۰ ((أَحَبَّكَ الَّذِي أُحِبُّنِي لَهُ))^(۶).

(تو را آن کسی دوست بدارد که بخاطر او مرا دوست داری).

(۱) أصحاب السنن، ونگا: صحيح الترمذي ۱۵۳/۳، و از عائشة ل روایت است که گفته: «رسول الله ص در هر مجلسی که می نشستند یا تلاوت قرآن می کردند، با نمازی می خواندند، در خاتمه ی آن همین دعا را می خواندند. النسائي در کتاب: عمل اليوم والليلة شماره ی ۳۰۸، وأحمد ۷۷/۶ و دکتر فاروق حماده در تحقیق کتاب: عمل اليوم والليلة أثر امام نسائي ص ۲۷۳ حدیث را صحیح دانسته است.

(۲) أحمد ۸۲/۵ والنسائي در کتاب: عمل اليوم والليلة ص ۲۱۸ شماره ی ۴۲۱ تحقیق دکتر فاروق حماده.

(۳) الترمذي شماره ی ۲۰۳۵، ونگا: صحيح الجامع ۶۲۴۴ وصحيح الترمذي ۲۰۰/۲.

(۴) مسلم ۵۵۵/۱ و در روایتی در آخر سوره ی کهف ۵۵۶/۱.

(۵) نگا: حدیث شماره ی ۵۵، و حدیث شماره ی ۵۶ همین کتاب.

(۶) أبو داود ۳۳۳/۴، والبانی در صحيح سنن أبي داود ۹۶۵/۳ آنرا حسن دانسته است.

«۹۰» دعا برای کسی که مالش را به تو پیشنهاد کند

۲۰۱ ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ))^(۱).

(خداوند، در خانواده و دارائیت برکت اندازد).

«۹۱» دعا هنگام پرداخت بدهی، برای طلبکار

۲۰۲ ((بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ، إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلْفِ الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ))^(۲).

(خداوند در خانواده ات و مالت برکت اندازد، همانا پاداش قرض دهنده، تشکر و ادای قرض اوست).

«۹۲» دعای ترس از شرک

۲۰۳ ((اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أُشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ، وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ))^(۳).

(بار الهی! از اینکه با آگاهی برای تو شریکی قرار دهم، به تو پناه می برم، و اگر بدون آگاهی برایت شریک قرار دهم از تو

آمرزش می خواهم).

«۹۳» دعا برای کسی که بگوید: بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ

۲۰۴ ((وَفِيكَ بَارَكَ اللَّهُ))^(۴).

(و خداوند در تو نیز برکت قرار دهد).

«۹۴» دعای بدفالی

۲۰۵ ((اللَّهُمَّ لَا طَيْرَ إِلَّا طَيْرُكَ، وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ))^(۵).

(الهی! هیچگونه بدفالی ای وجود ندارد مگر آنچه تو بخواهی [فال بد زدن هیچ تأثیری ندارد] و بجز خیر تو، هیچ چیزی

وجود ندارد، و بجز تو معبود دیگری «بحق» نیست).

(۱) البخاري مع الفتح ۸۸/۴.

(۲) النسائي در کتاب: عمل اليوم والليلة ص ۳۰۰، وابن ماجه ۸۰۹/۲، ونگا: ابن ماجه ۵۵/۲.

(۳) أحمد ۴۰۳/۴ و غيره، ونگا: صحيح الجامع ۲۳۳/۳، وصحيح الترغيب والترهيب أثر ألباني ۱۹/۱.

(۴) ابن السني ص ۱۳۸ شماره ی ۲۷۸، ونگا: کتاب: الوابل الصيب أثر ابن القيم ۳۰۴ تحقیق بشیر محمد عیون.

(۵) أحمد ۲۲۰/۲ وابن السني شماره ی ۲۹۲ وألباني در کتاب: الأحاديث الصحيحة ۵۴/۳ شماره ی ۱۰۶۵ آن را صحيح دانسته است. أما رسول الله ص فال نيك را می پسندیدند، لذا وقتی که از مردی سخن خوبی را شنیدند آن را پسندیدند و آنحضرت ص فرمودند: «أخذنا فالك من فيك». «فال نيك تو را سخت گرفتیم». أبو داود وأحمد، وألباني در کتاب: الأحاديث الصحيحة ۳۶۳/۲ آنرا صحيح دانسته است. و أبو الشيخ در کتاب: أخلاق النبي ص ص ۲۷۰.

«۹۵» دعا سوار شدن بر مرکب

۲۰۶ بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ ((الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي، فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ))^(۱).

(به نام الله! حمد از آن الله است، پاک است آن ذاتی که این مرکب را در اختیار ما قرار داد در حالی که ما نمی توانستیم آن را مسخر گردانیم، همانا بازگشت ما به سوی پروردگار است، آنگاه سه بار الحمد لله، و سه بار الله اکبر، و یک بار لا إله إلا الله بخواند، و سپس بگوید: ای الله! تو پاک و منزّه هستی، من بر خود ستم نموده ام، مرا ببخشای، چرا که بجز تو کسی دیگر گناهان را نمی آمرزد).

«۹۶» دعای سفر

۲۰۷ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ. ((اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى، وَمِنَ الْعَمَلِ مَا تَرْضَى، اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ، وَالْخَلِيفَةُ فِي الْأَهْلِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعَثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ الْمَنْظَرِ، وَسَوْءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ)).

و هنگام بازگشت از سفر، علاوه بر دعای فوق، کلمات زیر را بر آن بیفزاید: ((آيُّوْنَ، تَائِبُوْنَ، عَابِدُوْنَ، لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ))^(۲).
(الله اکبر، الله اکبر، الله اکبر (پاک است آن ذاتی که این مرکب را در اختیار ما قرار داد در حالی که ما نمی توانستیم آنرا مسخر گردانیم). الهی! ما در این سفر خواهان نیکی و تقوی و عملی هستیم که باعث خشنودی تو باشد. بار الهی! این سفر را برای ما آسان بگردان و دوری راه را برای ما نزدیک کن. ای الله! تویی همراه ما در این سفر، و تو جانشین ما در خانواده هستی. بار الهی! از مشقت های سفر، و دیدن مناظر غم انگیز، و تحول ناگوار در مال و خانواده به تو پناه می برم). و هنگام بازگشت، اضافه کند: ما توبه کنان، عبادت کنان، و ستایش کنان برای پروردگاران، در حال بازگشت هستیم.

«۹۷» دعای ورود به روستا یا شهر

۲۰۸ ((اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ الْأَرْضِينَ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا أَضْلَلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا دَرَيْنَ. أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ أَهْلِهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا))^(۳).

(بار الهی! ای پروردگار هفت آسمان و آنچه زیر آنها قرار دارد، ای پروردگار زمین های هفت گانه و آنچه بر روی آنها قرار

(۱) أبو داود ۳/۳۴، و الترمذی ۵/۵۰۱، و نگا: صحیح الترمذی ۳/۱۵۶.

(۲) مسلم ۲/۹۹۸.

(۳) الحاكم و آنرا صحیح دانسته و الذهبی با حاکم موافقت کرده است ۲/۱۰۰، و ابن السنی شماره ی ۵۲۴، و الحافظ ابن حجر در کتاب: تخریج الأذکار ۵/۱۵۴ آنرا حسن دانسته است. ابن باز گفته است: این حدیث النسائی با سند حسن آنرا روایت کرده است، نگا: کتاب: (تحفة الأخیار ص ۳۷) اثر شیخ عبدالعزیز بن باز.

دارد، و ای پروردگارِ شیطانها و آنچه که آن ها گمراه کرده اند، و ای پروردگارِ باده‌ها و آنچه که آنها به حرکت در می آورند، من از تو خیر این آبادی، و خیر ساکنان، و خیر آنچه در آن هست را مسألت می نمایم، و از بدی آن، و بدی ساکنان آن، و بدی آنچه در آن قرار دارد، به تو پناه می برم).

«۹۸» دعای ورود به بازار

۲۰۹ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))^(۱).

(هیچ معبودی بجز خدای یکتا وجود ندارد، او شریکی ندارد، پادشاهی و ستایش از آن او است. او زنده می کند و می میراند، و او زنده ای است که هرگز نمی میرد، نیک و بد در دست اوست، و او بر هر چیزی تواناست).

«۹۹» الدعاء إذا تعس المركوب

۲۱۰ ((بِسْمِ اللَّهِ))^(۲). (به نام الله).

«۱۰۰» دعای مسافر برای مقیم

۲۱۱ ((أَسْتَوْدِعُكُمْ اللَّهُ الَّذِي لَا تَضِيعُ وَدَائِعُهُ))^(۳).

(من شما را به خدایی می سپارم که امانتهایش ضایع نمی شود).

«۱۰۱» دعای مقیم برای مسافر

۱/۲۱۲ ((أَسْتَوْدِعُ اللَّهَ دِينَكَ، وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِيمَ عَمَلِكَ))^(۴).

(من دین و امانت و خاتمه ی کارهایت را به الله می سپارم).

۲/۲۱۳ ((زَوَّدَكَ اللَّهُ التَّقْوَى، وَغَفَرَ ذَنْبَكَ، وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ حَيْثُ مَا كُنْتَ))^(۵).

(خداوند، تقوی نصیب شما گرداند، گناهانت را ببخشد، و هر جا که هستی خیر را برای شما میسر گرداند).

«۱۰۲» تکبیر و تسبیح در مسافرت

۲۱۴ قال جابر س: ((كُنَّا إِذَا صَعَدْنَا كَبَّرْنَا، وَإِذَا نَزَلْنَا سَبَّحْنَا))^(۶).

(۱) الترمذي ۲۹۱/۵ والحاكم ۵۳۸/۱ وألبانی در صحیح ابن ماجه ۲۱/۲ و در صحیح الترمذي ۳/ ۱۰۲ آنرا حسن دانسته است.

(۲) أبو داود ۲۹۶/۴ وألبانی در صحیح أبي داود ۹۴۱/۳ آنرا صحیح دانسته است.

(۳) أحمد ۴۰۳/۲ وابن ماجه ۹۴۳/۲، ونگا: صحیح ابن ماجه ۱۳۳/۲.

(۴) أحمد ۷/۲ الترمذي ۴۹۹/۵، ونگا: صحیح الترمذي ۱۵۵/۲.

(۵) الترمذي، ونگا: صحیح الترمذي ۱۵۵/۳.

(۶) البخاري مع الفتح ۶/ ۱۳۵.

(جابر س می گوید: ما زمانی که از ارتفاعی، بالا می رفتیم، تکبیر می گفتیم و هنگامی که از آن پایین می آمدیم سبحان الله می گفتیم).

«۱۰۳» دعای مسافر، هنگام سحر

۲۱۵ ((سَمِعَ سَامِعُ بِحَمْدِ اللَّهِ، وَحُسْنِ بَلَائِهِ عَلَيْنَا. رَبَّنَا صَاحِبُنَا، وَأَفْضَلُ عَلَيْنَا عَائِذًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ))^(۱).

(باشد که شاهدهی، حمد و ستایش خدا را بشنود و بر خوبی نعمت هایش بر ما گواهی دهد.

ای پروردگار ما، تو همراه ما باش، و به ما احسان کن، در حالی که از آتش دوزخ به تو پناه می برم).

«۱۰۴» دعای مسافر، هنگامی که جایی توقف نماید

۲۱۶ ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ))^(۲).

(از شر! آنچه خداوند آفریده است، به کلمات کامل او پناه می برم).

«۱۰۵» ذکر بازگشت از سفر

۲۱۷ هنگام بازگشت از سفر، بر هر ارتفاعی سه بار الله اکبر بگویند سپس دعای زیر را بخوانند: ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، آيُّوْنَ، تَائِبُوْنَ، عَابِدُوْنَ، لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ، صَدَقَ اللَّهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))^(۳).

(بجز الله معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، یگانه است، شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، ستایش مخصوص اوست، و او بر هر چیز توانا است، توبه کنان، عبادت کنان و حمدگویان برای پروردگاران، باز می گردیم، خداوند وعده اش را تحقق بخشید، بنده اش را نصرت کرد و به تنهایی گروه ها را شکست داد).

«۱۰۶» ذکر هنگام شنیدن خبر خوشایند و ناخوشایند

۲۱۸ هنگامی که به رسول الله ص خبری خوشحال کننده می رسید، می فرمود: ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ)).

(ستایش مر خدایی راست که با نعمت هایش نیکی ها کامل می شوند).

و هنگام شنیدن خبر ناگوار می فرمود:

((الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ))^(۱).

(۱) مسلم ۲۰۸۶/۴. برای شرح بیشتر این حدیث می توانید به کتاب صحیح مسلم شرح امام النووی مراجعه کنید ۳۹/۱۷.

(۲) مسلم ۲۰۸۰/۴.

(۳) رسول الله ص هنگام برگشت از غزوه یا حج این ذکر را می خوانند. البخاری ۱۶۳/۷ و مسلم ۹۸۰/۲.

(ستایش در هر حال از آن خدا است).

«۱۰۷» فضیلت درود فرستادن بر رسول الله ص

۱/۲۱۹ قال رسول الله ص ((مَنْ صَلَّى عَلَى صَلَاةٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ بِهَا عَشْرًا))^(۲).

رسول الله ص می فرماید: (هرکس بر من یک درود بفرستد، خداوند بر او ده درود می فرستد).

۲/۲۲۰ وَقَالَ ص: ((لَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا وَصَلُّوا عَلَيَّ؛ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِي حَيْثُ كُنْتُمْ))^(۳).

(همچنین رسول الله ص فرمودند: (به زیارت قبر من عادت نکنید، بکله بر من درود بفرستید: زیرا هر جا که باشید درود

شما به من می رسد).

۳/۲۲۱ و ص: ((الْبَخِيلُ مَنْ ذُكِرْتُ عِنْدَهُ فَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ))^(۴).

(بخیل کسی است که نام مرا نزد او بگویند و بر من درود نفرستد).

۴/۲۲۲ وَقَالَ ص: ((إِنَّ لِلَّهِ مَلَائِكَةً سَيَّاحِينَ فِي الْأَرْضِ يُبَلِّغُونِي مِنْ أُمَّتِي السَّلَامَ))^(۵).

(و نیز رسول الله ص فرمودند: (خداوند فرشتگانی دارد که روی زمین می گردند و سلام امت را به من می رسانند).

۵/۲۲۳ وَقَالَ ص: ((مَا مِنْ أَحَدٍ يُسَلِّمُ عَلَيَّ إِلَّا رَدَّ اللَّهُ عَلَيَّ رُوحِي حَتَّى أَرُدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ))^(۶).

(و نیز آنحضرت ص فرمودند: (هرکس که به من سلام دهد، خداوند روحم را به من برمی گرداند تا جواب سلامش را بدهم).

«۱۰۸» رواج دادن سلام

۱/۲۲۴ قال رسول الله ص: ((لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا أَوْ لَا أَدْلُكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ

تَحَابَبْتُمْ، أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ))^(۷).

رسول الله ص فرمودند: (به بهشت وارد نمی شوید تا اینکه ایمان بیاورید، و ایمان شما کامل نمی شود مگر اینکه یکدیگر را

دوست داشته باشید، آیا شما را به کاری راهنمایی نکنم که انجام آن، باعث دوستی شما با یکدیگر شود، سلام را بین خود رواج

دهید).

(۱) ابن السنی در کتاب: عمل الیوم واللیلۃ والحاکم و آنرا صحیح دانسته است ۴۹۹/۱ و ألبانی در صحیح الجامع ۲۰۱/۴ آنرا صحیح دانسته است.

(۲) مسلم ۲۸۸/۱.

(۳) أبو داود ۲۱۸/۲ وأحمد ۳۶۷/۲ و ألبانی در صحیح أبي داود ۳۸۳/۲ آنرا صحیح دانسته است.

(۴) الترمذی ۵۵۱/۵ و غیره، ونگا: صحیح الجامع ۲۵/۳ و صحیح الترمذی ۱۷۷/۳.

(۵) النسائی، والحاکم ۴۲۱/۲ و ألبانی در صحیح النسائی ۲۷۴/۱ آنرا صحیح دانسته است.

(۶) أبو داود شماره ی ۲۰۴۱ و ألبانی در صحیح أبي داود ۳۸۳/۱ آنرا حسن دانسته است.

(۷) مسلم ۷۴/۱ و غیره.

۲/۲۲۵ ((ثَلَاثٌ مَنْ جَمَعَهُنَّ فَقَدْ جَمَعَ الْإِيمَانَ: الْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِكَ، وَبَذْلُ السَّلَامِ لِلْعَالَمِ، وَالْإِنْفَاقُ مِنَ الْإِقْتَارِ))^(۱).

(کسی که سه خصلت داشته باشد، ایمانش را کامل کرده است: عدالت با خود، سلام دادن به همه ی مردم، و انفاق در تنگدستی).

۳/۲۲۶ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ م: أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى عَلَى الْإِسْلَامِ خَيْرٌ قَالَ: ((تُطْعِمُ الطَّعَامَ، وَتَقْرَأُ السَّلَامَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ))^(۲).

عبدالله بن عمر م روایت می کند که مردی از پیامبر اکرم ص پرسید: بهترین عمل در اسلام کدام است؟ آنحضرت ص فرمود: (خوراک دادن و سلام کردن به آشنا و بیگانه).

«۱۰۹» جواب دادن به سلام شخص کافر

۲۲۷ ((إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَهْلُ الْكِتَابِ فَقُولُوا: وَعَلَيْكُمْ))^(۳).

(اگر اهل کتاب (یهود یا نصاری) به شما سلام کردند، بگوئید: (وَعَلَيْكُمْ)).

«۱۱۰» دعا هنگام شنیدن آواز خروس و صدای الاغ

۲۲۸ ((إِذَا سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيَكَةِ، فَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكًا وَإِذَا سَمِعْتُمْ نَهْيَقَ الْحِمَارِ، فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ رَأَى شَيْطَانًا))^(۴).

(هرگاه بانگ خروس را شنیدید، از الله فضلش را طلب کنید، زیرا او فرشته ای را دیده است، و هرگاه صدای الاغ را شنیدید، از شیطان به الله پناه ببرید؛ زیرا الاغ، شیطان را دیده است).

«۱۱۱» دعا هنگام شنیدن پارس سگ ها در شب

۲۲۹ رسول الله ص می فرماید: ((إِذَا سَمِعْتُمْ بُبَاحَ الْكِلَابِ وَنَهْيَقَ الْحَمِيرِ بِاللَّيْلِ فَتَعَوَّذُوا بِاللَّهِ فَإِنَّهُنَّ يَرَيْنَ مَا لَا تَرَوْنَ))^(۵).

(هرگاه صدای پارس کردن سگ ها و عرعر الاغ را در شب شنیدید از آن ها به الله پناه ببرید، زیرا آن ها چیزهایی را می بینند که شما نمی بینید).

«۱۱۲» دعا برای کسی که به او دشنام داده ای

(۱) البخاري مع الفتح ۸۲ / ۱ که سلسله ی سند به عمار س منسوب شده است.

(۲) البخاري مع الفتح ۵۵ / ۱، ومسلم ۶۵ / ۱.

(۳) البخاري مع الفتح ۴۲ / ۱، ومسلم ۱۷۰۵ / ۴.

(۴) البخاري مع الفتح ۳۵۰ / ۶، ومسلم ۲۰۹۲ / ۴.

(۵) أبو داود ۳۲۷ / ۴ وأحمد ۳۰۶ / ۳ وألباني در صحيح أبو داود ۹۶۱ / ۳ آنرا صحيح دانسته است.

۲۳۰ قال رسول الله ص: ((اللَّهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَّيْتُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ))^(۱).

(بار الها! هر مؤمنی را که من به او ناسزا گفته ام، آن را برای او در روز قیامت، باعث قربت خود بگردان).

«۱۱۳» آنچه را که مسلمان هنگام مدح مسلمان دیگری بگوید

۲۳۱ رسول الله ص می فرماید: ((إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ مَادِحاً صَاحِبَهُ لَا مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ: أَحْسِبُ فَلَانًا وَاللَّهِ حَسِيبُهُ وَلَا أَزْكِي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا أَحْسِبُهُ - إِنْ كَانَ يَعْلَمُ ذَاكَ - كَذَا وَكَذَا))^(۲).

(هرگاه لازم است که دوستان را مدح کنید، چنین بگویید: به نظر، فلانی چنین و چنان است، ولی خدا محاسبه کننده ی اوست و من کسی را نزد خدا تزکیه نمی کنم).

«۱۱۴» آنچه که مسلمان هنگام مدح شدنش بگوید

۲۳۲ ((اللَّهُمَّ لَا تَوَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَاعْفِرْ لِي مَا لَا يَعْلَمُونَ [وَاجْعَلْنِي خَيْرًا مِمَّا يَظُنُّونَ]))^(۳).

(بار الها! مرا بخاطر آنچه که می گویند، مورد بازخواست قرار مده، و آنچه را که از من نمی دانند، بیامرز، و مرا بهتر از آنچه که درباره ی من گمان می کنند بگردان).

«۱۱۵» لیبیک گفتن مُحَرَّم در حج یا عمره

۲۳۳ ((لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ، وَالنِّعْمَةَ، لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ))^(۴).

(گوش بفرمانم، ای الله، گوش بفرمانم، تو شریکی نداری، گوش بفرمانم، همانا ستایش و نعمت و سلطنت از آن تو است، و تو شریکی نداری).

«۱۱۶» تکبیر گفتن هنگام رسیدن به حجر الأسود

۲۳۴ ((طَافَ النَّبِيُّ ص بِالْبَيْتِ عَلَى بَعِيرٍ كُلَّمَا أَتَى الرُّكْنَ أَشَارَ إِلَيْهِ بِشِئٍ عِنْدَهُ وَكَبَّرَ))^(۵).

(رسول الله ص سوار بر شتر، کعبه را طواف کرد، و هر بار به رکن [حجر الأسود] می رسید با چیزی که در دست داشت به سوی آن اشاره می کرد و تکبیر می گفت).

(۱) البخاري مع الفتح ۱/۱۷۱، و مسلم ۴/۲۰۰۷ و لفظ مسلم: «فَاجْعَلْهَا لَهُ زَكَاةً وَرَحْمَةً». (برایش پاکیزگی و رحمت قرار ده).

(۲) رواه مسلم ۴/۲۲۹۶.

(۳) البخاري در کتاب: الأدب المفرد شماره ی ۷۶۱، و ألباني در صحيح الأدب المفرد به شماره ی ۵۸۵ آنرا صحيح دانسته است. و بين دو گروه از بیهقی در کتاب: شعب الإيمان ۴/۲۲۸ به روایت دیگری است.

(۴) البخاري مع الفتح ۳/۴۰۸، و مسلم ۱/۸۴۱.

(۵) البخاري مع الفتح ۳/۴۷۶، و مقصود از «بالشيء»: المحجّن: عصای سرکج که آنحضرت ص در دست داشتند»، نگا: البخاري مع الفتح ۳/۴۷۲.

«۱۱۷» دعای بین رکن الیمانی وحجر الأسود

(پروردگارا! در دنیا و آخرت به ما نیکی عطا فرما، و ما را از عذاب دوزخ نجات ده).

«۱۱۸» دعای توقف بر صفا و مروه

۲۳۶ هنگامی که رسول الله ص به کوه صفا می رسید، این آیه را می خواند: یعنی: (همانا صفا و مروه از شعائر الهی هستند) سپس می فرمود: سعی را از جایی آغاز می کنم که خداوند نخست از آن یاد کرده است. آنگاه رسول الله ص سعی را از صفا آغاز می کرد و بالا می رفت تا کعبه را می دید، سپس رو به قبله می کرد و لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ و تکبیر می گفت و این دعا را می خواند: ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ))^(۱).

(به جز الله، معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، یگانه است و شریکی ندارد، پادشاهی از آن اوست، و ستایش مخصوص اوست، او بر هر چیز توانا است، بجز او معبود دیگری «بحق» وجود ندارد، یگانه است، اوست که وعده اش را تحقق بخشید، و بنده اش را پیروز کرد، و به تنهایی گروه ها را شکست داد.

و در این میان، دعاها «مختلفی» می فرمودند و دعای فوق را سه بار تکرار می کردند، بالای مروه نیز همین عمل را انجام می داد).

«۱۱۹» دعای روز عرفه

۲۳۷ رسول الله ص فرمودند: بهترین دعا، دعای روز عرفه است، و بهترین ذکر که من و پیامبران گذشته خوانده ایم این است: ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))^(۲).

(یعنی: هیچ معبودی بجز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست، و شریکی ندارد، پادشاهی و حمد از آن اوست، و او بر هر چیز، تواناست).

«۱۲۰» ذکر در مشعر الحرام

۲۳۸ ((رَكِبَ ص الْقُصُوءَ حَتَّى أَتَى الْمَشْعَرَ الْحَرَامَ فَاسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ (فَدَعَاهُ، وَكَبَّرَهُ، وَهَلَّلَهُ، وَوَحَّدَهُ) فَلَمْ يَزَلْ وَاقِفًا حَتَّى أَسْفَرَ جِدًّا فَدَفَعَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ))^(۳).

(۱) مسلم ۸۸۸/۲.

(۲) الترمذی، والیبانی در صحیح الترمذی ۱۸۴/۳، ودر کتاب: الأحادیث الصحيحة ۶/۴ آنرا حسن دانسته است.

(۳) مسلم ۸۹۱/۲.

(پیامبر اکرم ص سوار بر قصواء «شترش» شد تا اینکه به مشعر الحرام رسید، آنگاه رو به قبله نمود و دعا کرد و الله اکبر و لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ گفت و یگانگی خدا را بیان کرد، و آنقدر ایستاد تا هوا کاملاً روزش شد، سپس قبل از طلوع آفتاب «بسوی منی» رفت).

«۱۲۱» تکبیر، هنگام رمی جمرات با هر سنگریزه

۲۳۹ ((يُكَبِّرُ كُلَّمَا رَمَى بِحَصَاةٍ عِنْدَ الْجَمَارِ الثَّلَاثِ ثُمَّ يَتَقَدَّمُ، وَيَقِفُ يَدْعُو مُسْتَقْبِلَ الْقِبْلَةِ، رَافِعاً يَدَيْهِ بَعْدَ الْجَمَرَةِ الْأُولَى وَالثَّانِيَةَ. أَمَا جَمَرَةُ الْعَقَبَةِ فَيَرْمِيهَا وَيُكَبِّرُ عِنْدَ كُلِّ حَصَاةٍ وَيَنْصَرِفُ وَلَا يَقِفُ عِنْدَهَا))^(۱).

(هنگام رمی جمرات سه گانه، با زدن هر سنگریزه، تکبیر بگوید، با پرتاب هر سنگریزه ای در رمی جمرات سه گانه تکبیر بگوید و سپس بعد از رمی جمره ی اول «کوچک» و دوم «وسط» رو به قبله بایستد و دست هایش را بلند کند و دعا نماید، آنگاه جمره ی عقبه را رمی کند و با زدن هر سنگریزه تکبیر بگوید و بدون توقف [برای دعا] راهش را ادامه دهد).

«۱۲۲» دعای تعجب و امور خوشحال کننده

۱/۲۴۰ ((سُبْحَانَ اللَّهِ!))^(۲).

(الله، پاک و منزّه است).

۲/۲۴۱ ((اللَّهُ أَكْبَرُ!))^(۳).

(الله بزرگترین است).

«۱۲۳» هنگام دریافت خبر خوشحال کننده چه باید کرد

۲۴۲ ((كَانَ النَّبِيُّ ص إِذَا أَتَاهُ أَمْرٌ يَسْرُهُ أَوْ يُسِرُّ بِهِ خَرَّ سَاجِداً شُكْرًا لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى))^(۴).

(هنگامی که برای رسول الله ص خبر خوشحال کننده ای می رسید، یا کاری باعث خوشحالی او می شد، برای ادای شکر خدا به سجده می افتاد).

«۱۲۴» آنچه هنگام احساس درد گفته می شود

(۱) البخاري مع الفتح ۵۸۳/۳ و ۵۸۴/۳ و نكا: لفظش آنجا ذكر شده است. والبخاري مع الفتح ۵۸۱/۳ و مسلم نیز آنرا روايت کرده است.

(۲) البخاري مع الفتح ۲۱۰/۱ و ۳۹۰ و ۴۱۴ و مسلم ۱۸۵۷/۴.

(۳) البخاري مع الفتح ۴۴۱/۸، و نكا: صحيح الترمذي ۱۰۳/۲ و ۲۳۵/۲ و مسند أحمد ۲۱۸/۵.

(۴) أهل السنن بجز النسائي. نكا: صحيح ابن ماجه ۲۳۳/۱ وإرواء الغليل ۲۲۶/۲.

۲۴۳ رسول الله ص فرمود: دستت را بر جایی که درد احساس می شود بگذار، و سه بار ((بِسْمِ اللَّهِ)) بگو: سپس هفت بار بگو: ((أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَازِرُ))^(۱).

(من به خدا و قدرتش پناه می برم از شر آنچه به آن دچار می شوم و از آن بیم دارم و می ترسم).

«۱۲۵» دعای کسی که از چشم زخم خود به دیگران بترسد

۲۴۴ ((إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ أَخِيهِ، أَوْ مِنْ نَفْسِهِ، أَوْ مِنْ مَالِهِ مَا يَعْجِبُهُ [فَلْيَدْعُ لَهُ بِالْبَرَكَهَةِ] فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ))^(۲).

(زمانی که یکی از شما از برادر، یا خودش، یا از مالش، خوشش آمد، پس برای آن دعای برکت نماید، چرا که چشم زخم، حقیقت دارد).

«۱۲۶» آنچه هنگام ترس گفته شود

۲۴۵ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ))^(۳).

(هیچ معبودی به جز الله وجود ندارد).

«۱۲۷» آنچه هنگام ذبح قربانی گفته شود

۲۴۶ ((بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ [اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ] اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي))^(۴).

(به نام الله، و الله بزرگترین است، بار الها! از جانب تو است، و برای تو است، الهی! از من بپذیر).

«۱۲۸» دعایی که برای رفع کید و مکر شیاطین خوانده می شود

۲۴۷ ((أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يُجَاوِزُهُنَّ بَرٌّ وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ، وَبَرًّا وَدَرًّا، وَمِنْ شَرِّ مَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَرْجُ فِيهَا، وَمِنْ شَرِّ مَا ذَرَأَ فِي الْأَرْضِ، وَمِنْ شَرِّ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا، وَمِنْ شَرِّ فِتَنِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَمِنْ شَرِّ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ يَا رَحْمَنُ))^(۵).

(از شر آنچه که خدا آفریده و زیاد کرده است، و از شر آنچه از آسمان فرو می فرستد، و از شر آنچه به آسمان صعود می کند، و از شر فتنه های شب و روز، و از شر هر وارد شونده ای در شب مگر اینکه به خیر و نیکی وارد شود، ای پروردگار مهربان! به کلمات کامل تو که هیچ نیکوکار و بدکاری نمی تواند از آن ها تجاوز کند، پناه می برم).

(۱) مسلم ۱۷۲۸/۴.

(۲) مسند أحمد ۴/۴۷ و ابن ماجه ومالك، وألباني در صحيح الجامع ۲۱۲/۱ آنرا صحيح دانسته است. ونگا: تحقيق زاد المعاد أثر أرناؤوط ۱۷۰/۴.

(۳) البخاري مع الفتح ۱۸۱/۶، ومسلم ۲۲۰۸/۴.

(۴) مسلم ۱۵۵۷/۳ والبيهقي ۲۸۷/۹ و بين كروشه از بيهقي و غيره است ۲۸۷/۹ و جمله ی آخری كه با معنى ذكر شده از روايت مسلم است.

(۵) أحمد ۴۱۹/۳ با إسناده صحيح، وابن السني شماره ی ۶۳۷ وأرناؤوط در تخريج كتاب: الطحاوية ص ۱۳۳ سندش را صحيح دانسته است، ونگا: مجمع الزوائد ۱۲۷/۱۰.

۲۴۸ رسول الله ص می فرماید: ((وَاللّٰهُ اِنِّى لَاسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَاتُوبُ اِلَيْهِ فِى الْيَوْمِ اَكْثَرَ مِنْ سَبْعِينَ مَرَّةً))^(۱).

(بخدا سوگند، من روزانه بیشتر از هفتاد بار از خدا طلب مغفرت می کنم، و به سوى او توبه می نمایم).

۲۴۹ و نیز ص فرمودند: ((يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ فَإِنِّى أَتُوبُ فِى الْيَوْمِ إِلَيْهِ مِائَةً مَرَّةً))^(۲).

(ای مردم! به سوى خدا باز گردید [توبه کنید] چرا که من روزانه صد بار توبه می کنم).

۲۵۰ همچنین ص می فرماید: هرکس دعای زیر را بخواند، خداوند گناهانش را می آمرزد، اگر چه از میدان جهاد گریخته

باشد: ((اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ الْعَظِيمَ الَّذِى لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَاتُوبُ اِلَيْهِ))^(۳).

(من از خدای بزرگی که هیچ معبودی بجز او «بحق» وجود ندارد و زنده و پاینده است، آمرزش می خواهم و به سوى او

توبه می کنم).

۲۵۱ و رسول الله ص می فرماید: ((أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الرَّبُّ مِنَ الْعَبْدِ فِى جَوْفِ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ

يَذْكُرُ اللّٰهَ فِى تِلْكَ السَّاعَةِ فَكُنْ))^(۴).

(پروردگار، در بخش پایانی شب، از هر زمان دیگر به بنده اش نزدیک تر است، اگر می توانی از کسانی باش که در آن

وقت، مشغول ذکر خدايند).

۲۵۲ و آنحضرت ص می فرماید: ((أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ فَأَكْثِرُوا الدَّعَاءَ))^(۵).

(نزدیک ترین حالت بنده به پروردگارش، هنگام سجده است، پس [در آن حالت] بسیار دعا کنید).

۲۵۳ و همچنین ص فرمودند: ((إِنَّهُ لِيُغَانُ عَلَى قَلْبِى وَإِنِّى لَاسْتَغْفِرُ اللّٰهَ فِى الْيَوْمِ مِائَةً مَرَّةً))^(۶).

(فراموشی دلم را فرا می گیرد لذا روزانه صد بار از خداوند آمرزش می طلبم).

«۱۳۰» فضیلت تسبیح و تحمید، و تهلیل، و تکبیر

(۱) البخاري مع الفتح ۱۰۱/۱۱.

(۲) مسلم ۲۰۷۶/۴.

(۳) أبو داود ۸۵/۲ و الترمذي ۵۶۹/۵ والحاكم و أنرا صحيح دانسته است، و ذهبی ۵۱۱/۱ با حاكم موافقت کرده است. وألباني أنرا صحيح دانسته است، نگا: صحيح الترمذي ۱۸۲/۳ و جامع الأصول لأحاديث الرسول ص ۳۸۹/۴ - ۳۹۰ به تحقيق أرناؤوط.

(۴) الترمذي والنسائي ۲۷۹/۱ والحاكم، ونگا: صحيح الترمذي ۱۸۳/۳ و جامع الأصول بتحقيق الأرناؤوط ۱۴۴/۴.

(۵) مسلم ۳۵۰/۱.

(۶) مسلم ۲۰۷۵/۴ ابن الأثير می گوید: (لِيُغَانُ عَلَى قَلْبِى) يعنى: پوشانده می شود و مراد از آن فراموشی است ؛ چرا که رسول الله ص همیشه مشغول ذکر و یاد خدا بودند، و گاهی (که به خاطر انجام کاری) در بعضی از اوقات بر دچار فراموشی می شد، آنرا برای خود گناه می دانست، لذا به استغفار می شتافت. نگا: جامع الأصول ۳۸۶/۴.

۱/۲۵۴ رسول الله ص می فرماید: ((مَنْ قَالَ: سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ حُطَّتْ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ))^(۱).

(هر کس روزانه صد بار «سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ» بگوید، گناهانش بخشیده می شوند اگر چه به اندازه ی کف دریا باشند).

۲/۲۵۵ و می فرماید: هر کس دعای زیر را ده بار بخواند مانند کسی است که چهار تن از فرزندان اسماعیل؛ را آزاد کرده

است: ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ))^(۲).

(هیچ معبودی به جز الله «بحق» وجود ندارد، یکتاست و شریکی ندارد، پادشاهی و ستایش از آن او است، و او بر هر چیز تواناست).

۳/۲۵۶ و می فرماید: دو کلمه وجود دارد که راحت به زبان می آیند و در ترازوی اعمال، سنگین اند، و نزد خدای رحمان

محبوب اند: ((سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ))^(۳).

(الله پاک و منزّه است، و او را ستایش می کنم، خداوند عظیم، پاک و منزّه است).

۴/۲۵۷ و می فرماید: اگر من ((سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ)) بگویم، نزد من از آنچه که خورشید بر

آن طلوع کرده است (یعنی همه ی دنیا) دوست داشتنی تر است)^(۴).

۵/۲۵۸ و می فرماید: ((أَيَعَزُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ، فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِنْ جُلَسَائِهِ كَيْفَ يَكْسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ

حَسَنَةٍ؟ قَالَ: ((يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ، فَيُكْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ أَوْ يُحِطُّ عَنْهُ أَلْفُ خَطِيئَةٍ))^(۵).

(آیا کسی از شما نمی تواند روزانه هزار نیکی بدست آورد؟ یکی از کسانی که در جلسه حضور داشت پرسید: چگونه یکی

از ما می تواند هزار نیکی بدست آورد؟ فرمود: (هر کس صد بار سبحان الله بگوید برایش هزار نیکی نوشته می شود، یا هزار

گناه از او بخشیده می شود).

۶/۲۵۹ هر کس ((سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ)) بگوید: یک درخت خرما برایش در بهشت کاشته می شود^(۶).

۷/۲۶۰ رسول الله ص فرمودند: ((يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنِ قَيْسٍ أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى كَنْزٍ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ؟ فَقُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ:

((قُلْ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ))^(۷).

(ای عبدالله بن قیس! آیا تو را به گنجی از گنج های بهشت، راهنمایی نکنم؟) گفتم: بلی یا رسول الله! فرمود: ((قُلْ لَا حَوْلَ

(۱) البخاري ۱۶۸/۷ و مسلم ۲۰۷۱/۴، ونگا: فضیلت کسی که صبح و شام صد بار استغفار می کند، در همین کتاب.

(۲) البخاري ۶۷/۷ و مسلم با همین لفظ ۲۰۷۱/۴، ونگا: فضیلت کسی که در هر روز صد بار آنرا می گوید، در همین کتاب.

(۳) البخاري ۱۶۸/۷ و مسلم ۲۰۷۲/۴.

(۴) مسلم ۲۰۷۲/۴.

(۵) مسلم ۲۰۷۳/۴.

(۶) الترمذي ۵۱۱/۵ و الحاكم ۵۰۱/۱ و ذهبی با حاکم موافقت کرده است، ونگا: صحيح الجامع ۵۳۱/۵ و صحيح الترمذي ۱۶۰/۳.

(۷) البخاري مع الفتح ۲۱۳/۱۱ و مسلم ۲۰۷۶/۴.

وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ).

۸/۲۶۸ و رسول الله ص فرمودند: ((أَحَبُّ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ أَرْبَعُ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا يَضُرُّكَ بَأَيُّهِنَّ بَدَأَتْ))^(۱).

(چهار کلمه نزد خداوند از همه ی کلمات محبوب تراند: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، با هر یک از آنها که شروع کنی اشکالی ندارد).

۹/۲۶۲ بادیه نشینی نزد رسول الله ص آمد و گفت: جمله ای به من بیاموز تا آنرا ورد خود سازم، رسول الله ص فرمود: بگو: ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، اللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيرًا، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيرًا، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ)). آن مرد گفت: این جملات از آن پروردگار است، برای خود چه بگویم؟ رسول الله ص فرمود: بگو: ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَارْزُقْنِي))^(۲).

یعنی: (بار الها! مرا ببخش، و به من رحم کن، و مرا هدایت کن، و به من روزی عنایت فرما).

۱۰/۲۶۳ هرگاه فردی مسلمان می شد، رسول الله ص نماز را به او می آموخت، سپس دستور می داد که با این جملات دعا کند: ((اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي))^(۳).

(بار الها! مرا ببخش، و به من رحم کن، و مرا هدایت ده، و عفو کن، و به من روزی عطا فرما).

۱۱/۲۶۴ ((إِنَّ أَفْضَلَ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَإِنَّ أَفْضَلَ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ))^(۴).

(بهترین دعا الحمد لله، و بهترین ذکر لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ است).

۱۲/۲۶۵ باقیات صالحات (نیکی های جاودانه) عبارتند از: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ^(۵).

«۱۳۱» شیوه ی تسبیح گفتن رسول الله ص

(۱) مسلم ۱۶۸۵/۳.

(۲) مسلم ۲۰۷۲/۴ و أبو داود اضافه کرده که: هنگامی که به صحرائنشین این دعا را آموخت و آن مرد بیرون رفت پیامبر ص فرمود: «لَقَدْ مَلَأَ يَدَيْهِ مِنَ الْخَيْرِ» (دستانت را از خیر پر کرد) ۲۲۰/۱.

(۳) مسلم ۲۰۷۳/۴ و در روایت دیگر مسلم: «فَإِنَّ هَؤُلَاءِ تَجْمَعُ لَكَ دُنْيَاكَ وَآخِرَتُكَ». (همانا این کلمات دنیا و آخرت را برای تو جمع می کنند، لَؤ تو از آنها بهره مند می شوی).

(۴) الترمذی ۴۶۲/۵ و ابن ماجه ۱۲۴۹/۲ و الحاکم ۵۰۳/۱ و آنرا صحیح دانسته و ذهبی با حاکم موافقت کرده است، ونگا: صحیح الجامع ۳۶۲/۱.
(۵) أحمد شماره ی ۵۱۳ با ترتیب أحمد شاکر و سندش صحیح است، ونگا: مجمع الزوائد ۲۹۷/۱، و این حجر در کتاب: بلوغ المرام با روایت أبو سعید آنرا به النسائی نسبت داده، و گفته: ابن حبان و الحاکم آنرا صحیح دانسته اند.

۲۶۶ عبد الله بن عمرو م می گوید: ((رَأَيْتُ النَّبِيَّ ص يَعْقِدُ التَّسْبِيحَ بِيَمِينِهِ))^(۱).

(پیامبر ص را دیدم که تسبیحات خود را با دست راستش می شمرد).

«۱۳۲» مجموعه ای از آداب نیک اجتماعی

۲۶۷ ((إِذَا كَانَ جُنْحُ اللَّيْلِ - أَوْ أَمْسَيْتُمْ - فَكُفُّوا صَبِيَانَكُمْ؛ فَإِنَّ الشَّيَاطِينَ تَنْتَشِرُ حِينَئِذٍ، فَإِذَا ذَهَبَ سَاعَهُ مِنَ اللَّيْلِ فَخَلُّوهُمْ، وَأَغْلِقُوا الْأَبْوَابَ، وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَفْتَحُ بَابًا مُغْلَقًا، وَأَوْكُوا قَرَبَكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَخَمِّرُوا آيَتَكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ، وَلَوْ أَنْ تَعْرُضُوا عَلَيْهَا شَيْئًا، وَأَطْفِئُوا مَصَابِيحَكُمْ))^(۲).

(هنگامی که تاریکی شب، سایه افکند - یا شب شد - کودکانتان را نگذارید بیرون بروند، زیرا در این وقت شیطان ها پراکنده می شوند، هنگامی که پاسی از شب گذشت آن ها را آزاد بگذارید، به شرطی که مشکل دیگری نباشد، و قبل از خوابیدن بسم الله بگویید، و درها را ببندید، زیرا شیطان در بسته را باز نمی کند، همچنین بسم الله بگویید، و دهانه ی مَشْكُتَان را ببندید، و روی ظرف ها سرپوش بگذارید، اگر چه بطور کامل پوشیده نشوند، و چراغ هایتان را خاموش کنید).

وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ وَبَارَكَ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

(۱) أبو داود با لفظ همین لفظ ۸۱/۲، والترمذي ۵۲۱/۵، ونگا: صحيح الجامع ۲۷۱/۴ شماره ی ۴۸۶۵.
(۲) البخاري مع الفتح ۸۸/۱۰، ومسلم ۱۵۹۵/۳.

م	بعضی از آثار اسحاق دبیری
۱	احکام ویژه ی بانوان
۲	اذکار صبح و شام و پس از هر نماز
۳	اربعون نووی
۴	از اصول عقیده ی اهل سنت و جماعت
۵	آموزش نماز
۶	ایمان به فرشتگان و تأثیر آن در زندگی امت اسلام
۷	بهترین قرن ها
۸	توحید برای کودکان و نوجوانان
۹	توسّل جایز و غیر جایز
۱۰	جشن میلاد رسول الله ص
۱۱	چگونگی حج و عمره و زیارت
۱۲	چهل حدیث در احکام بانوان
۱۳	خدا شناسی
۱۴	درس های مهم برای عموم امت اسلامی
۱۵	دروازه های بهشت
۱۶	دعاهای جامع
۱۷	دلائل توحید
۱۸	ذکرهای برگزیده
۱۹	شرح ارکان اسلام
۲۰	عقیده ی اهل سنت و جماعت

- ۲۱ عقیده ی هر مسلمان
- ۲۲ قبر: عذاب و خوشی آن
- ۲۳ الباب در (۵۰) حدیث از احادیث آداب
- ۲۴ مختصری از اصول عقاید اهل سنت و جماعت
- ۲۵ مختصری از مناسک و راهنمای حج
- ۲۶ معنی لا إله إلا الله
- ۲۷ نامه ای برادرانه
- ۲۸ نماز جماعت
- ۲۹ نواقض اسلام
- ۳۰ واجباتی که بر هر مسلمان مرد و زن دانستن آن ضروری است
- ۳۱ وجوب عمل به سنت رسول الله ص و کفر کسی که آنرا انکار کند
- ۳۲ ورد شبانه روزی